

TRB1 BÖLGESİ

(Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli)

Sanayi Durum Raporu (2017)

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
SANAYİ VE TEKNOLOJİ
BAKANLIĞI**

**Sanayi ve Verimlilik Genel
Müdürlüğü**

1-BİNGÖL

1.1 BİNGÖL İLİ SANAYİ YAPISI

Bingöl ilinin ekonomisi genel itibariyle tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Sanayi sektöründe önemli ve büyük ölçekli tesis oldukça az sayıda mevcutken, daha ziyade atölye tipi sanayi kuruluşları yaygındır. Özellikle son yıllarda kalkınmada öncelikli yörelerde uygulanan devlet yardımları ve teşvikler ile temin edilen uzun vadeli ucuz maliyetli kredilerle sanayide yatırım yapmak isteyen girişimcilerin sayısında gözlemlenebilir bir hareketlilik olmuştur.

Organize Sanayi Bölgesi, Sanayi Siteleri, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Rekabetçi Sektörler Kapsamında gerçekleştirilen Bingöl İş Geliştirme Merkezi, Fırat Kalkınma Ajansı güdümlü proje destek programı kapsamında Tekstilkent projesinin hayata geçirilmesiyle Bingöl Sanayisi gelişmeye başlamıştır. Bingöl İşgem Projesi kapsamında İŞGEM bünyesinde ve İŞGEM dışındaki KOBİ'lerin ihtiyaç duyduğu yönetim danışmanlığı, finans kaynaklarına erişim, kurumsallaşma, pazarlama v.b. eğitim destekleri sunarak Bingöl'ün girişimci kültürünün ve rekabet edebilirliğinin güçlenmesi ile istihdamın artması beklenmektedir.

Bingöl İlinde Sanayi Sicil Sistemine kayıtlı toplam 123 firma vardır. Firmaların sektörel bazda "Gıda Ürünleri İmalatı" 32 firma sayısı %26,016 sektörel oranıyla ile birinci sıradadır. "Yapı Sektörü İmalatı" 31 firma sayısı ve %25,20325 sektörel oranıyla Gıda ürünlerini takip etmektedir. "Maden-Mermer İmalatı" 20 firma ve %16,2601 oranla üçüncü sıradadır. "Mobilya imalatı" ve "PVC ürünlerin imalatı" bu sektörleri takip etmektedir.

Tarım ve Gıda Sektörü:

Bingöl ilinde önde gelen sektörler tarım ve gıda sektörüdür. Süt ürünleri, bal ve reçel imalatı, hububat ve kuruyemiş paketleme ilk akla gelenlerdir. Organik bal üretiminde önemli bir potansiyele sahip olmasına karşın istenilen düzeyde değildir. Sanayi Sicil kayıtları incelendiğinde 2017 yıllık işletme cetveli verilerine göre tarım ve gıdaya dayalı sanayinin farklı dallarında toplam 32 işyerinde 550 kişiye istihdam sağlanmaktadır.

Maden Taş Ocakları, PVC, Yapı Elemanları:

Bingöl'ün temel sektörlerinden olan bu alanlarda mermer, hazır beton, mıcır, taş tozu ve tuğla üretimi başı çekmektedir. İnşaat bütünleyici işler kapsamında ise plastik, ahşap ve demir doğrama faaliyetleri ağırlıktadır. 2017 yıllık işletme cetveli verilerine göre bu kategoride 61 iş yerinde 1189 kişi çalışmaktadır.

Tekstil ve Hazır Giyim:

Tekstil sektörü orta derece gelişme kaydetmektedir. Firma sayısı olarak istenilen düzeye ulaşamasa da sağladığı istihdam ile Bingöl'ün önemli sektörleri arasındadır. 2017 yıllık işletme cetveli verilerine göre 5 işyerinde toplam 225 kişi bu sektörde çalışmaktadır.

Bingöl'de tekstil sektörünün mevcut durumu ve teşvik sisteminin destek unsurları dikkate alındığında; ip ve kumaşın üretilmesi, boyama işlemleri gibi yüksek sermaye gerektiren

basamaklardan ziyade, emek yoğun ve düşük sermaye gerektiren fason konfeksiyon işletmelerinin kurulması daha cazip görülmektedir.

İlimiz, tekstil-konfeksiyon alanında, maliyet ve rekabette büyük avantaj sağlayan devlet destekleri açısından en avantajlı iller arasında olmasının yanı sıra, Tekstilkent, Bingöl Üniversitesi tekstil bölümü ve meslek liseleri tekstil bölümlerinin varlığının etkisi; ayrıca, son yıllarda sektörün ilerleme kaydetmesiyle oluşan üretim kültürü gibi nedenlerle önemli bir gelişme potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin etkin olarak kullanılarak başta istihdam alanında olmak üzere ilimizin kalkınmasına daha fazla katkı sağlaması için sektördeki kurumsal firmaların ilimize çekilmesi ve sektörün ihtiyaç duyduğu kalifiye ve ara eleman eksikliğini gidermeye yönelik çaba sarf edilmelidir.

Diğer Sektörler:

Enerji üretimi, makine imalatı ve montajı, sağlık hizmetleri, mobilya gibi sektörler faaliyetini sürdürmektedir. İlimizde sanayi siciline kayıtlı toplam 123 işyerinde 2254 kişi istihdam edilmiştir.

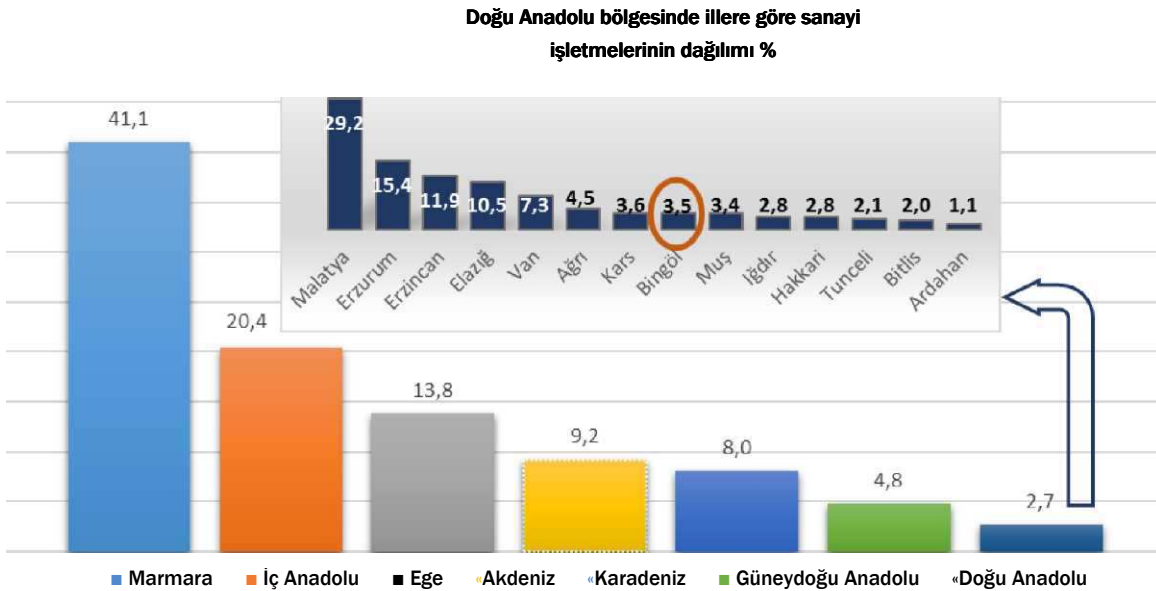
Bu bölümdeki yer alan veriler Sanayi Sicil Sistemi'nden alınmıştır.

1.1.1. Bingöl İli Sanayisi Genel Değerlendirme

Bingöl ili Doğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Öncelikle bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %41,1'i Marmara , %20,4'ü İç Anadolu, %13,8'i Ege, %9,2'si Akdeniz, %8'i Karadeniz , %4,8'i Güneydoğu Anadolu, %2,7'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

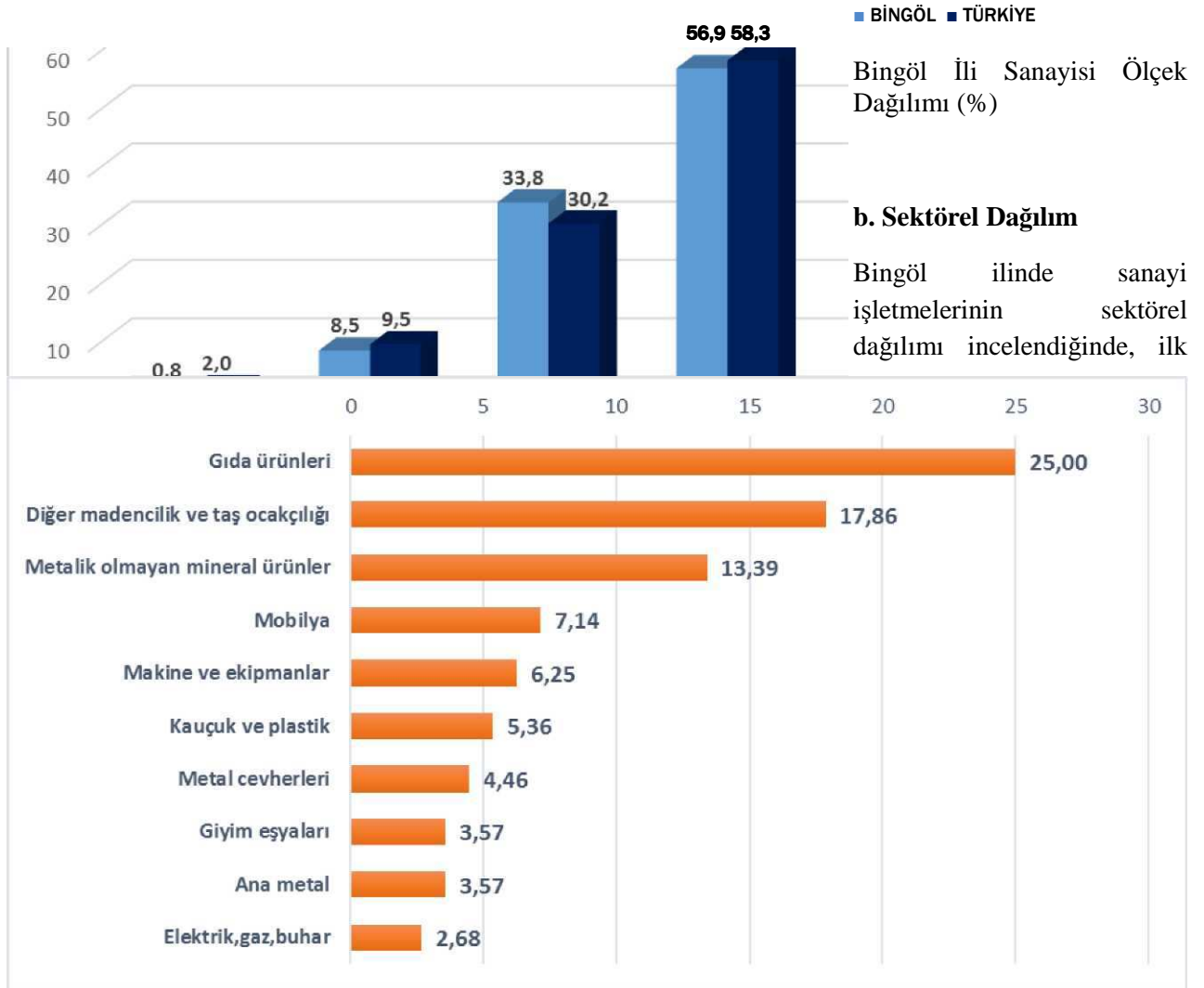
Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan iller işletme sayısına göre sıralandığında, Bingöl ili sanayi işletmesi sayısı bakımından %3,5'lik oran ile bölgede sekizinci sırada yer almaktadır.

Türkiye'de Sanayi İşletmelerinin Bölgelere Göre Dağılımı (%)

a. Ölçek Dağılımı

Bingöl ilinde bulunan sanayi işletmeler çalışan sayısına göre; %56,9 mikro, %33,8 küçük , %8,5 orta ve %0,8 oranında büyük ölçekli işletmelerdir.

Bingöl İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%)

sırada %25 ile Gıda ürünleri, ikinci sırada %17,86 ile Diğer madencilik ve taş ocakçılığı ve üçüncü sırada ise %13,39 ile Metalik olmayan mineral ürünler sektörü yer almaktadır.

c. Çalışan Sayısı

Bingöl İlinde sanayi sektöründe istihdamda %31,43 ile Metalik olmayan mineral ürünler sektörü, %19,91 ile Gıda ürünleri sektörü, %9,96 ile Giyim eşyaları sektörü ilk üç sırada yer almaktadır. Ayrıca, 2017 yılında Türkiye'de sanayi sektöründe toplam istihdamın % 0,06'sı Bingöl ilinde gerçekleşmektedir. Bingöl İlinde Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme aşağıda sıralanmıştır:

Bingöl İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İL Payı (%)	TR Payı (%)
Metalik olmayan mineral ürünler	701	31,43	6,12
Gıda ürünleri	444	19,91	12,43
Giyim eşyaları	222	9,96	8,73
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	195	8,74	2,31
Metal cevherleri	186	8,34	0,51
Elektrik,gaz,buhar	117	5,25	0,80
İçecek ürünleri	90	4,04	0,48
Mobilya	83	3,72	3,68
Makine ve ekipmanlar	52	2,33	6,72
Ana metal	44	1,97	4,13
Genel Toplam	2230	-	

- > Özaltın Cengiz Adi Ortaklığı Kiğı Yedisu Karayolu Projesi
- > Binsu İç ve Dış Ticaret Limited Şirketi
- > Dimin Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- > Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü Bingöl Et Kombinasi Müdürlüğü
- > EÜAŞ Özlüce Hidro Elektrik Santrali

1.2. BİNGÖL İLİNDE SANAYİ BÖLGELERİ

1.2.1. Organize Sanayi Bölgeleri

Bingöl ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

17.2.1.1. Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Merkez I Organize Sanayi Bölgesi (DAP) : (Sicil No:105)

- > Proje doluluk oranı %87'dir.
- > Ağırlıklı sektör grubu; gıda ürünleri, fabrikasyon metal ürünleri ve mobilya imalatı sanayidir.

1.2.2. Sanayi Siteleri

1.2.2.1 Tamamlanan Sanayi Siteleri

Bingöl ilinde 409 işyerlik 4 adet Sanayi Sitesi hizmete sunulmuştur.

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	BİNGÖL MERKEZ SS	154	154	0	100
2	BİNGÖL MERKEZ (II.BÖLÜM) SS	127	127	0	100
3	BİNGÖL GENÇ SS	78	50	28	64
4	BİNGÖL SOLHAN SS (DAP)	50	47	3	94
TOPLAM		409	378	31	92

1.2.2.2. Devam Eden Sanayi Sitesi

Bingöl Merkez 3. Kısım Sanayi Sitesi:

> Proje çalışmaları devam etmektedir.

1.3 BİNGÖL İLİNDE YÜRÜTÜLEN TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız tarafından sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik AR-Ge desteği, Tekno girişim Sermayesi Desteği, Teknolojik Ürün Yatırım Desteği, Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi, San-Tez Projeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Destek Programına ilişkin birçok faaliyet yürütülmektedir.

Bingöl İli Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım İstatistikleri

Faaliyet	"jam idiz. 2002-2016	^>fi1 7 2017	2017 Yılı TR Payı (%)	2002-2016 Dönemi TR Payı (%)
Faydalı Model Başvurusu	4	1	0,03%	0,01%
Marka Başvurusu	281	55	0,05%	0,03%
Patent Başvurusu	9	0	0,00%	0,02%
Tasarım Sayısı	3	0	0,00%	0,00%
Dosya Sayısı	2	0	0,00%	0,00%

1.4 BİNGÖL İLİNDE BAKANLIĞIMIZ İLGİLİ KURULUŞLARI TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

Bingöl ili KOSGEB Destekleri

Sıra	Veri	2017 Yılı		İl Toplamı (2012-2017 Yılları Arası)	
1	Toplam Destek Tutarı (TL)*	4.887.240		13.358.268	
	Kredi Faiz Programları Gerçekleşme**	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)
		18.749.325	1.657.909	18.840.620	2.185.159
2	Diğer Bilgiler	TEKMER / İŞBİRLİĞİ PROTOKOL BİLGİLERİ	-	-	-
		İŞGEM BİLGİLERİ	-	-	-
		KOSGEB TEMSİLCİLİKLERİ	-	-	-
		LABORATUVAR HİZMETLERİ	-	-	-
		UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM BİLGİLERİ	2017 yılında düzenlenen 51 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda 1.634 girişimci adayı Katılım Belgesi almaya hak kazanmıştır.		

* KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

** KOSGEB Kredi Faiz Destekleri Yönetmeliği kapsamında sağlanan

1.4.2 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

Bingöl iline akademik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 243.799 TL destek sağlandı.

Bingöl ilinde özel sektöre yönelik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 1 firmanın/üniversitenin/kuruluşun 1 projesine 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 42.756 TL destek sağladık; 63.342 TL'lik Ar-Ge hacmi oluşturuldu.

Bingöl iline bilim insanı destekleri kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 106.352 TL destek sağlandı.

Bingöl ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 80.000 TL destek sağlandı.

1.5. BİNGÖL İLİ TİCARET YAPISI

Ticari faaliyetler süt ürünleri, tarım, arıcılık, her türlü hayvan alımı ve satımı, tekstil, çimento, taş ocakçılığı, meyve-sebze yetiştiriciliği, inşaat, bakım ve onarım işleri, plastik ve demir doğramacılığı ile mobilyacılık sıralanabilir. Bingöl, sahip olduğu ve muhtemel maden rezervleri ile de dikkat çekmektedir. Bingöl ili dahilinde maden kaynaklarından önemli ölçüde görünür ve muhtemel rezervler vardır. Bunların başlıcaları demir, kömür, bakır, kurşun, çinko, çimento hammaddesi, disten, fosfat, kaolin gibi sıralanabilir. Tarım alanında ise yeni barajlar ve sulama projeleriyle daha da artan sulanabilir tarımsal arazi varlığı bakımından elverişli bir görüntü sergilemektedir.

Tarım ve Hayvancılık

Bingöl ili coğrafi konum itibari ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun geçiş güzergahı üzerinde olması nedeniyle belirli bölgelerinde mikro klima özelliği bulunmaktadır. İyi tarıma uygun toprak ve su kaynaklarının varlığı yeni teşvik yasası kapsamında olması nedeniyle rekabet gücü yüksek işletmelerin kurulma potansiyeli vardır.

Hayvancılık ve Süt Ürünleri

İlimizin sahip olduğu hayvancılık geleneği ile geniş mera ve çayır alanları başta küçükbaş olmak üzere hayvancılığı ön plana çıkarmaktadır. Bölgemizin en önemli geçim kaynaklarından biri olan hayvancılık, sağladığı istihdam, beslenme ve birçok sektöre girdi sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir. Sektördeki yoğun devlet destekleri ve ilimizin coğrafi konumunun getirdiği pazarlama imkânları da sektörün gelişme potansiyeline olumlu katkı sağlamaktadır. Ziraat ve Veteriner Fakülteleri ile Et ve Süt Kurumu gibi hayvancılık sektörü açısından önemli kurumların varlığı sektörün gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yakın zamanda SÜTAŞ tarafından Bingöl'de gerçekleştirilmesi planlanan entegre hayvancılık yatırımının da sektöre önemli bir ivme sağlaması beklenmektedir.

Arıcılık

İlimiz, coğrafyası ve zengin bitki florası itibariyle arıcılık yapmaya son derece elverişli olup, bal üretimi kırsal alanda önemli geçim kaynakları arasında yer almaktadır. Kısıtlı bir bilinirlik ve marka değerine sahip Bingöl balının, tanıtım-pazarlama çalışmaları ve organik bal sertifikasyon süreçleriyle ilimizin en önemli marka değerlerinden birine dönüştürülmesi gerekmekte olup, bu markalaşma ilin ekonomisine önemli bir katkı sağlayacaktır. Toplamda 1180 üyeli Bingöl İli Arı Yetiştiricileri Birliği ve 22 adet bal paketleme tesisi sektörün gelişmesi açısından olumlu katkı sağlamaktadır.

Kirlenmemiş doğasıyla organik bal üretiminde de son derece elverişli koşullara sahip olan ilimiz bu alandaki potansiyeli ile rekabet üstünlüğü sağlayabilir. Bal ithal eden ülkelerin profilleri göz önünde bulundurularak, alternatif arı ürünleri dahil olmak üzere talep edilen ürünlerin bir an önce geliştirilmesi bölge için büyük önem arz etmektedir. Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında tarım ve havza bazlı kalkınma alanında pilot üniversite seçilen Bingöl Üniversitesi, arıcılık sektörünü geliştirecek öncelikli alanlardan biri olarak belirlemiş olup Üniversitenin bu alandaki çalışması sektöre önemli bir ivme kazandıracaktır.

Meyvecilik ve Sebzeçilik

Meyvecilik alanında Bingöl'de öne çıkan türler ceviz, elma, armut ve dut olarak belirtilebilir. Badem ise ilimizin iklim ve coğrafi yapısı itibariyle önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Turizm

Kış Turizmi: İlimizde, iki adet kayak merkezi bulunmaktadır. Bunlardan 950 metre pist uzunluğuna sahip olan Yolçatı Kayak Tesisi, 50 yatak kapasiteli kayak evi ve teleski bölümlerinden oluşmakta olup havalimanına uzaklığı 32 km'dir. 1600- 1700 metre pist uzunluğuna sahip olan Hesarek Kayak Merkezi, Bingöl Merkezine 34 km uzaklıktadır. Tesis 70 yatak kapasiteli otel binası, teleski, telesiyej ve baby lift bölümlerinden oluşmaktadır. 2015 yılı sonu itibariyle hizmete giren tesis 4-5 ay süren kayak sezonu ile Türkiye'nin en uzun kayak sezonuna sahip olan kayak merkezlerinden biri konumundadır.

Termal Turizm: Mevcut durumda Ilıcalar Beldesinde bulunan iki termal tesise ek olarak şehir merkezine 5 km, havaalanına 12 km mesafede bulunan 110 dönümlük alan üzerinde Yap-İşlet-Devret modeliyle yapılması planlanan 500 yataklı termal otel, AVM, Aquapark gibi yatırımları içeren Kentpark projesinin hayata geçmesiyle termal turizmde önemli bir gelişme olması beklenmektedir.

Çağrı Merkezleri

Genç nüfus oranının yüksekliği, bölgesel teşvik sisteminde en avantajlı iller arasında bulunması, büyük şehirlere kıyasla kira ve ulaşım giderlerinin daha az olması çağrı merkezi yatırımlarında ilimizi ön plana çıkarmıştır. İlimizde, hâlihazırda 2 çağrı merkezi bulunmaktadır. Bu çağrı merkezlerinde 2017 yılı verilerine göre toplamda yaklaşık 1000 civarı kişi istihdam edilmektedir. Bunlara ek olarak 2016 yılında yapımı tamamlanan Bingöl OSB içerisindeki çağrı merkezi binasının da kiraya verilmesiyle bu sayının 2000'e kadar çıkması hedeflenmektedir.

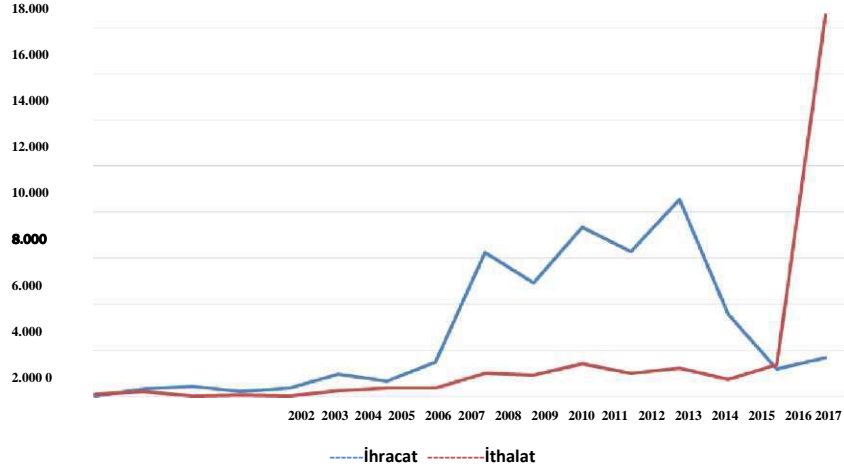
İlin Dış Ticareti

Bingöl İline Ait Sektörlerin İthalat / İhracat 2017 yılı

Rapor tarihi:31/01/2018					
İl ve ISIC sınıflamasına göre dış ticaret					
Yıl	İl	ISIC	ISIC adı	İhracat Dolar	İthalat Dolar
2017	Bingöl	A	Tarım ve ormancılık	53.129	96.747
		C	Madencilik ve taşocakçılığı	1.312	
		D	İmalat sanayi	1.633.826	16.407.699
		G	Toptan ve perakende ticaret		50.454
		Toplam		1.688.267	16.554.900
	Yıl toplamı:			1.688.267	16.554.900
2017 yılı verileri geçicidir.					

Bingöl İli dış ticaretinin 2002-2017 seyri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Bingöl İli Dış Ticareti

Bingöl İlinin ilk 10 Ülke bazında dış ticareti aşağıdaki gibidir.

İhracat		İthalat	
Ülke	Paylar (%)	Ülke	Paylar (%)
Irak	42,4%	Almanya	38,6%
Almanya	37,2%	Tayland	24,6%
Suudi Arabistan	6,2%	Vietnam	13,2%
Avustralya	4,2%	İtalya	11,0%
Lübnan	2,4%	ABD	6,8%
İsrail	2,4%	Fransa	4,1%
Suriye	2,4%	İstanbul Endüstri ve Tic.Serb.Böl.	0,9%
Zambia	2,1%	Macaristan	0,6%
Yunanistan	0,7%	Kayseri Serbest Bölgesi	0,3%
		Çin	0,0%

Bingöl İline Ait Sektörlerin Dış Ticaret 2017 yılı Bilgileri

Rapor tarihi:31/01/2018					
İl ve ISIC sınıflamasına göre dış ticaret					
Yıl	İl	ISIC	ISIC adı	İhracat Dolar	İthalat Dolar
2017	Bingöl	1	Tarım ve hayvancılık	53.129	96.747
		14	Taşocakçılığı ve diğer madencilik	1.312	
		15	Gıda ürünleri ve içecek	294.522	
		17	Tekstil ürünleri	53.201	
		18	Giyim eşyası	482.618	
		20	Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	83.544	
		24	Kimyasal madde ve ürünler	2.700	4.628
		25	Plastik ve kauçuk ürünleri	113	
		26	Metalik olmayan diğer mineral ürünler	175.123	
		27	Ana metal sanayi		120
		28	Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	13.224	425.293
		29	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat		1.647.502
		31	Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazlar	958	735.229
		32	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları		11.519.876
		33	Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat		1.086
		35	Diğer ulaşım araçları		2.073.965
		36	Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	527.823	
		51	Atık ve hurdalar		50.454
		Toplam		1.688.267	16.554.900
	Yıl toplamı:			1.688.267	16.554.900
2017 yılı verileri geçicidir.					

Bingöl İline Ait Sektörlerin İl ve Fasıllara Göre Ticaret 2017 yılı Bilgileri

İl ve Fasıllara göre dış ticaret						
Rapor tarihi:31/01/2018						
Yıl	İl	Fasıl	Fasıl adı	İhracat Dolar	İthalat Dolar	
2017	Bingöl	1	Canlı hayvanlar		96.747	
		4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	53.129		
		8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	17.521		
		20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	277.001		
		25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	4.118		
		26	Metal cevherleri, cüruf ve kül		50.454	
		30	Eczacılık ürünleri		108	
		32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tanenler, boyalar, pigmentler,vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	2.700		
		35	Albümoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler		4.520	
		39	Plastikler ve mamulleri	113		
		44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	83.544		
		57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	28.686		
		60	Örme eşya	764		
		61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	3.594		
		62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	479.024		
		63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	21.463		
		68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	145.457		
		69	Seramik mamulleri	6.491		
		70	Cam ve cam eşya	20.369		
		73	Demir veya çelikten eşya	4.227	425.293	
		74	Bakır ve bakırdan eşya		120	
		76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	2.499		
		82	Adi metallere aletler, bıçakçı eşyası ve sofr takımları, adi metallere bunların aksam ve parçaları	922		
		83	Adi metallere çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	5.576		
		84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları		1.647.502	
		85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları,aksam-parça-aksesuarı	371	12.255.105	
		87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam parça, aksesuarı		1.017	
		89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar		2.072.948	
		90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam parça ve aksesuarı		1.086	
		94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	530.122		
		96	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem çakmak, fermuar, fırça vb.)	576		
			Toplam	1.688.267	16.554.900	
			Yıl toplamı:	1.688.267	16.554.900	
2017 yılı verileri geçicidir.						

Bingöl İline Ait Sektörlerin İli ve ISIC Sınıflamasına Göre 2017 yılı Bilgileri

Rapor tarihi:31/01/2018					
İli ve ISIC sınıflamasına göre dış ticaret					
Yıl	İli	ISIC	ISIC adı	İhracat Dolar	İthalat Dolar
2017	Bingöl	121	Sığır, koyun, keçi, at, eşek, bardo, katır v.b.		96.747
		122	Başka yerde sınıflandırılmamış hayvanlar ve hayvansal ürünler	53.129	
		1410	Kum kil ve taşocakçılığı	1.312	
		1513	İşlenmiş sebze ve meyveler	294.522	
		1721	Giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri	23.751	
		1722	Halı ve kilim	28.686	
		1730	Trikotaj (örme) ürünleri	764	
		1810	Giyim eşyası (kürk hariç)	482.618	
		2021	Tahta plaka; kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtalar	75.652	
		2022	İnşaat kerestesi	7.892	
		2422	Boya, vernik vb.kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun	2.700	
		2423	Tıpta ve eczacılıkta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünler		108
		2429	Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasal ürünler		4.520
		2520	Pastik ürünleri	113	
		2610	Cam ve cam ürünleri	20.369	
		2691	Yapı malzemeleri dışındaki, ateşe dayanıklı olmayan seramik eşya	6.491	
		2694	Çimento, kireç ve alçı	2.806	
		2696	Taş	145.457	
		2720	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi		120
		2811	Metal yapı malzemeleri	6.554	381.979
		2893	Çatal-bıçak takımı, el aletleri ve hırdavat malzemeleri	922	
		2899	Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	5.748	43.314
		2913	Mil yatağı, dişli, dişli takımı ve tahrik tertibatı		104
		2915	Kaldırma ve taşıma teçhizatı		826.423
		2919	Diğer genel amaçlı makineler		85.778
		2929	Diğer özel amaçlı makineler		735.197
		3130	İzole edilmiş tel ve kablolar		735.229
		3150	Elektrik ampülü ve lambaları ile aydınlatma teçhizatı	958	
		3210	Elektronik valf ve elektron tüpleri ile diğer elektronik parçalar		6.244.166
		3220	Radio ve televizyon vericileri ile telefon, telgraf teçhizatı		5.275.710
		3311	Tıbbi ve cerrahi teçhizat ile ortopedik araçlar		515
		3313	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazların aksam-parçası		571
		3512	Eğlence ve sportif amaçlı tekneler		2.072.948
		3592	Bisiklet ve sakat taşıyıcıları		1.017
		3610	Mobilya	527.247	
		3699	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	576	
		5149	Atık ve hurdalar		50.454
		Toplam		1.688.267	16.554.900
	Yıl toplamı:			1.688.267	16.554.900
2017 yılı verileri geçicidir.					

Bingöl İli ve Ülkelere Göre Dış Ticaret 2017 yılı Bilgileri

İl ve Ülkelere göre dış ticaret						
Rapor tarihi:31/01/2018						
Yıl	İl	Ulke	Ulke adı	İhracat Dolar	İthalat Dolar	
2017	Bingöl	1	Fransa		674.183	
		4	Almanya	627.656	6.392.339	
		5	İtalya		1.818.959	
		6	İngiltere		108	
		9	Yunanistan	11.282		
		64	Macaristan		96.747	
		378	Zambia	35.719		
		400	ABD		1.119.669	
		604	Lübnan	40.950		
		608	Suriye	39.685		
		612	İrak	716.384		
		624	İsrail	39.988		
		632	Suudi Arabistan	105.469		
		680	Tayland		4.066.966	
		690	Vietnam		2.177.200	
		720	Çin		4.520	
		800	Avustralya	71.134		
		962	İstanbul Endüstri ve Tic.Serb.Böl.		153.755	
		975	Kayseri Serbest Bölgesi		50.454	
			Toplam	1.688.267	16.554.900	
		Yıl toplamı:		1.688.267	16.554.900	
2017 yılı verileri geçicidir.						

1.6. İL SANAYİSİNDE ONE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

1.6.1. Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Tarım dayalı sanayinin geliştirilmesi Bingöl ili için önem arz etmektedir. Özellikle ekonomik değeri yüksek ceviz, elma, fasulye gibi tarımsal ürünlerin ham olarak değil bölgeye katma değer sağlayacak reçel, turşu, konserve vb. şekilde farklılaştırılarak paketlenip satılması üzerine yapılacak yatırımlara ihtiyaç görülmektedir.

Ayrıca Tarımın bir alt dalı olan hayvancılık ürünlerinin entegre tesislerle işlenmesine yönelik yatırımlar özellikle et, bal ve süt ürünlerinin değerlendirilmesi de il ekonomisinin canlanmasına destek olacaktır.

1.7. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler	Çözüm önerileri
1	Kalifiye eleman eksikliği	Sanayi ve hizmet	İş gücünün niteliğini geliştirmeye yönelik teorik ve pratik eğitim programlarının yapılması
2	Girişimcilik ve çalışma kültürünün zayıflığı	Tarım, hizmet ve sanayi	Yeni sanayi bölgelerinin oluşturulması ve OSB, KSS altyapı eksikliklerinin giderilmesi.
3	İşletmelerin kurumsallaşma eksikliği	Sanayi, hizmet ve tarım	Firmalara kurumsallaşma konusunda teknik destek sağlanması
4	Elektrik altyapısında yaşanan sorunlar	Sanayi	OSB'de bulunan elektrik altyapısının iyileştirilmesi
5	Atıl kapasite ve yatırımların atıl kalması sorunu	Sanayi	Bu işletmelerin tekrar faaliyete geçmeleri konusunda teknik destek verilmesi ve işletme kredisi sağlanması
6	OSB'de doğalgaz bağlantı sorunu	Sanayi	Ajans güdümlü proje desteği kapsamında OSB'de doğalgaz altyapı çalışmalarının başlatılması
7	İhracat kültürünün eksikliği	Tarım ve sanayi	Özellikle büyük firmaların ihracata yönlendirilmesi, bu konuda danışmanlık hizmetlerinin yürütülmesi ve dış ticaret eğitimlerinin artırılması
8	Sermaye birikiminin yetersizliği ve finansmana ulaşım sorunları	Sanayi	Finansmana ulaşım konusunda firmalara teknik destek sağlanması
9	Güvenlik ve ilin olumsuz imajı sorunu	Sanayi, tarım ve hizmet	Güvenlik sorununa çözüm üretilmeli, ilin olumsuz algısının değiştirilmesine yönelik tanıtım ve organizasyon faaliyetleri yürütülmeli
10	Tarıma Dayalı İhtisas Organize Hayvancılık Bölgesi ve Sanayisinin Olmaması	Sanayi, tarım ve hizmet	Tarıma dayalı ihtisas organize hayvancılık bölgesi ve sanayisinin kurulması
11	İlimizde Üretilen Ürünlerin İşlenmesi ve Piyasaya Arz Edilmesi Konusunda Yeterli Miktarda Sanayi Tesisi Bulunmaması	Sanayi, tarım ve hizmet	İlimizde tarıma dayalı sanayi tesislerinin ilimizde üretilen ürünlerin işlenmesi ve piyasaya arz edilmesi konusunda yoğunlaşması ve bu alanda yatırım yapması
12	İlimizde yeterli miktarda gübre, yem, ilaç, tohum vb. tarımsal girdi üreten sanayi tesisi bulunmaması	Sanayi, tarım ve hizmet	İlimizde tarımsal girdilerin üretimine yönelik gübre, yem, ilaç, tohum vb. üreten sanayi tesisleri kurulması ve bu tesislerin ilimiz özelinde desteklenmesi
13	Tarıma dayalı sanayi ürünlerinin Coğrafi İşaret ve marka oluşturma konusunda yetersiz kalması (bal, ceviz, et ve et ürünleri, Yedisu Fasulyesi v.b.)	Sanayi, tarım ve hizmet	İlimizde üretilen ürünlerin Bingöl Coğrafi İşaret ve markalarıyla piyasaya sürülmesine yönelik çalışmalar yapılması (Bingöl Tulum Peyniri, Bingöl Balı, Bingöl Cevizi, Bingöl Kavurması, Yedisu Fasulyesi vb.)
14	İlimizde ceviz yetiştiriciliğinin son yıllarda gelişmesine rağmen, ceviz kerestesi ve ceviz kabuğunun kullanıldığı mobilya	Sanayi, tarım ve hizmet	İlimizde ceviz kerestesi ve ceviz kabuğunun kullanıldığı mobilya sanayi tesislerinin kurulması ve desteklenmesi

	sanayisinin yeterli düzeyde gelişmemiş olması		
15	İlimizin son yıllarda yapılan barajlarla toplam baraj hacmi ve göl aynası alanı bakımından komşu illeri geride bırakmış durumda olmasına rağmen, su ürünlerinin işlenmesine yönelik sanayi tesisi kurulamaması, su ürünleri yetiştiriciliğinin gelişmemesinde önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. (Pazar endişesi)	Sanayi, tarım ve hizmet	İlimizde su ürünlerinin işlenmesine yönelik sanayi tesisleri kurularak ilimizdeki yatırımcıların su ürünleri yetiştiriciliğine yönlendirilmesinin sağlanması.

2-ELAZIĞ

2.1 ELAZIG İLİ SANAYİ YAPISI

Elazığ ilinin ekonomik yapısı imalat, tarım ve hayvancılık, yer altı kaynakları, sanayi ve ticarete dayalıdır. Özellikle 1984'den itibaren sanayi, bölgesel kalkınma politikaları çerçevesinde uygulanan teşvik tedbirlerinin ve açılan Organize Sanayi Bölgesi (1987'de kurulmuş), Küçük Sanayi Siteleri ile sanayi ivme kazanmış ve gerçek anlamda büyük sanayi tesislerinin kurulması birkaç istisna dışında son 40 yıl içerisinde olmuştur. Bugün Elazığ'ın sosyal ve ekonomik hayatında tarım sektörü önemini korumakla birlikte; tarım ve ticari faaliyetler sonucunda elde edilen sermayenin kullanımı ile ağırlıklı olarak gıda, maden-taş ve toprak, demir ve demir dışı metal, mobilya ve orman ürünleri, plastik ile genel imalat sektörlerinde gözle görülür gelişmeler yaşanmaya başlamıştır.

Yeraltı kaynakları bakımından zengin sayılabilecek olan ilde çıkarılan madenlerin başlıcaları; mermer, bakır, krom, florid, bakırlı prit, çinko, kurşun, manganez, molibden, demir ve volframdır. Elazığ'ın Alacakaya ve Arıcak ilçelerinde çıkarılan mermer dünyada tanınmıştır. Kendine has özelliği bulunan Elazığ mermerini işlemek üzere son senelerde birçok mermer işleme fabrikası kurulmuştur. Elazığ bakır yatakları bakımından da önem arz etmekte, ülkemizin önemli bakır yataklarından biri olan Ergani bakır sahası ilimizde bulunmaktadır.

İlde bulunan Keban Baraj Gölü ise Türkiye'de tüketilen toplam elektriğin %8'ini karşılamaktadır.

Bu bölümdeki yer alan veriler Sanayi Sicil Sistemi'nden alınmıştır.

2.1.1. Elazığ İli Sanayisi Genel Değerlendirme

Elazığ ili Doğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Öncelikle bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %41,1'i Marmara , %20,4'ü İç Anadolu, %13,8'i Ege, %9,2'si Akdeniz, %8'i Karadeniz , %4,8'i Güneydoğu Anadolu, %2,7'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

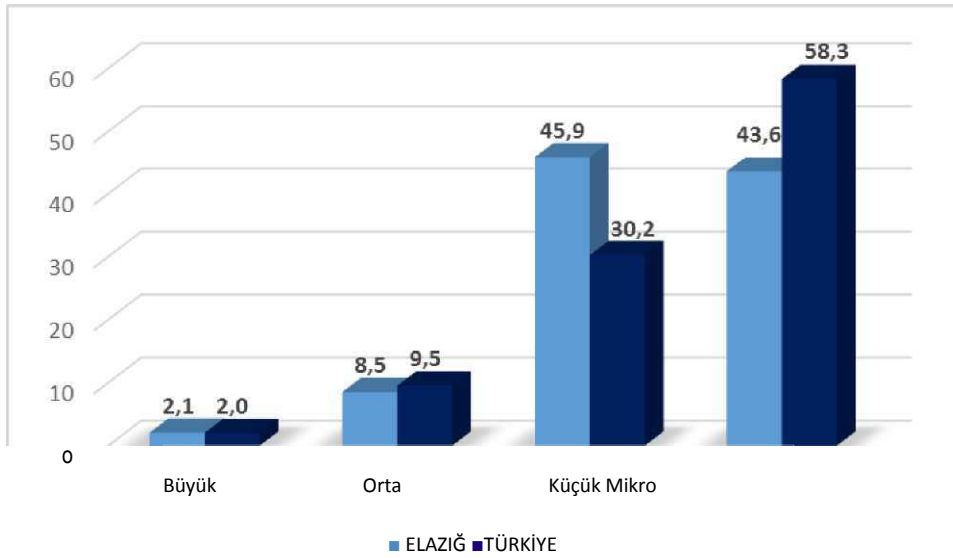
Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan iller işletme sayısına göre sıralandığında, Elazığ ili sanayi işletmesi sayısı bakımından %10,5'lik oran ile bölgede dördüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye'de Sanayi İşletmelerinin Bölgelere Göre Dağılımı (%)

a. Ölçek Dağılımı

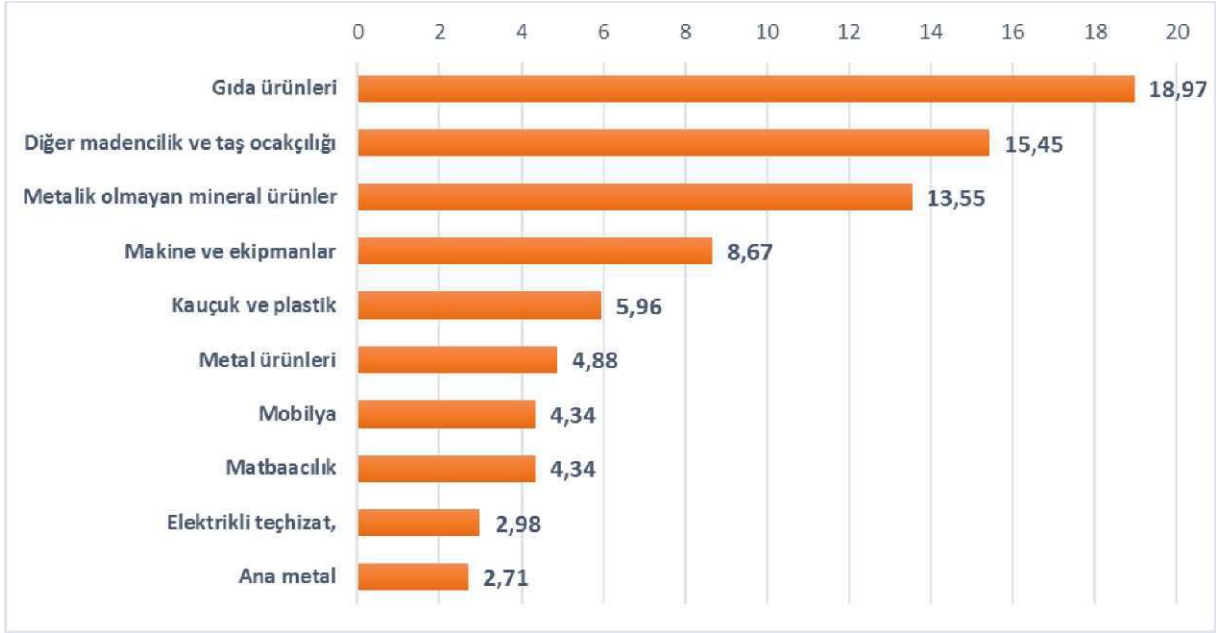
Elazığ ilinde bulunan sanayi işletmeler çalışan sayısına göre; %43,6 mikro, %45,9 küçük, %8,5 orta ve %2,1 oranında büyük ölçekli işletmelerdir.

Elazığ İli Sanayisi Ölçek Dağılımı (%)

b. Sektörel Dağılım

Elazığ ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada %18,97 ile Gıda ürünleri, ikinci sırada %15,45 ile Diğer madencilik ve taş ocakçılığı ve üçüncü sırada ise %13,55 ile Metalik olmayan mineral ürünler yer almaktadır.

Elazığ İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%)

c. Çalışan Sayısı

Elazığ İlinde sanayi sektöründe istihdamda %24,67 ile Gıda ürünleri sektörü, %14,91 ile Ana metal sektörü, %14,79 ile Metalik olmayan mineral ürünler sektörü ilk üç sırada yer almaktadır. Ayrıca, 2017 yılında Türkiye'de sanayi sektöründe toplam istihdamın % 029'u Elazığ ilinde gerçekleşmektedir.

Elazığ İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İL Payı (%)	TR Payı (%)
Gıda ürünleri	2616	24,67	12,43
Ana metal	1581	14,91	4,13
Metalik olmayan mineral ürünler	1568	14,79	6,12
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	1166	10,99	2,31
Metal cevherleri	567	5,35	0,51
Kauçuk ve plastik	518	4,88	6,14
Mobilya	448	4,22	3,68
Elektrik,gaz,buhar	392	3,70	0,80
Metal ürünleri	307	2,89	8,30
Makine ve ekipmanlar	260	2,45	6,72
	10605		-

Elazığ İlinde Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme aşağıda sıralanmıştır:

- > Eti Krom A.Ş.
- > Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş. (Banvitaş) Elazığ Kesimhane Şubesi

- > Türkiye Şeker Fabrikaları - Elazığ Şeker Fabrikası
- > Elazığ Aşsan Yemek Fabrikası Sanayi ve Ticaret
- > Denson Madencilik Turizm Nakliye Sanayi İç ve Dış Ticaret Limited Şirketi

2.2. ELAZIG İLİNDE SANAYİ BÖLGELERİ

2.2.1. Organize Sanayi Bölgeleri

Elazığ ilinde 2 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

2.2.1.1. Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Elazığ Organize Sanayi Bölgesi (I. Etap, II. Etap, III Etap, IV. Etap, V. Etap) : (Sicil No:189)

- > Proje doluluk oranı %74'dür.
- > Ağırlıklı sektör grubu; diğer metalik olmayan mineral ürünleri, gıda ürünleri ve kauçuk-plastik ürünleri imalatı sanayidir.

2.2.1.2. Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri

Elazığ Organize Sanayi Bölgesi (V. Kısım) : (Sicil No:189)

- > 221 hektar olan projenin 77,5 ha'lık alanın altyapı inşaatı tamamlanmıştır.
- > Kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Elazığ Merkez 2. Organize Sanayi Bölgesi: (Sicil No:337)

- > 13/10/2017 tarihli ve 4187 sayılı yazımız ile 654 hektar büyüklüğündeki alanın, OSB yeri olarak uygun görüldüğü Valiliğe ve ilgili kurumlara bildirilmiştir.
- > Proje çalışmaları devam etmektedir.

2.2.2. Sanayi Siteleri

2.2.2.1 Tamamlanan Sanayi Siteleri

Elazığ İlinde 1.251 işyerilik 5 adet Sanayi Sitesi hizmete sunulmuştur.

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	ELAZIĞ MERKEZ (I.BÖLÜM) SS	504	504	0	100
2	ELAZIĞ MERKEZ (II. BÖLÜM) SS	229	229	0	100
3	ELAZIĞ MERKEZ (III. BÖLÜM) SS	228	228	0	100
4	ELAZIĞ KOVANCILAR S S	88	88	0	100
5	ELAZIĞ MERKEZ (YENİ) SS (DAP)	202	202	0	100
TOPLAM		1.251	1.251	0	100

2.2.2.2. Devam Eden Sanayi Sitesi

Elazığ Merkez Sanayi Sitesi (İlave):

> İmar planı ile kadastral paftanın revize edilerek ilgili kurumlarca onaylandıktan sonra Bakanlığımıza gönderilmesi beklenilmektedir.

2.3 ELAZIG İLİNDE YÜRÜTÜLEN TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız tarafından sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik AR-Ge desteği, Tekno girişim Sermayesi Desteği, Teknolojik Ürün Yatırım Desteği,

Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi, San-Tez Projeleri, Teknoloji Geliştirme

Sektör/Birimlere Göre Elazığ İlinde Yürütülen Teknolojik Dönüşüm Faaliyetleri

Faaliyet	Sektör/Birim	Sayı
Ar-Ge Merkezi	Makine ve Teçhizat İmalatı	1
Toplam Ar-Ge Merkezi		1
TGB	Fırat Teknoloji Geliştirme Bölgesi	1
Toplam TGB		1

Bölgeleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Destek Programına ilişkin birçok

Elazığ İli Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım İstatistikleri

Faaliyet	2002-2016	2017	2017 Yılı TR Payı (%)
Faydalı Model Başvurusu	37	5	0,15%
Marka Başvurusu	2.888	306	0,29%
Patent Başvurusu	113	25	0,29%
Tasarım Sayısı	77	0	0,00%
Dosya Sayısı	45	0	0,00%

2002-2016
Dönemi TR Payı
(%)

0,10%

0,28%

0,26%

0,02%

0,04%

2.4 ELAZIĞ İLİNDE BAKANLIĞIMIZ İLGİLİ KURULUŞLARI TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

Elazığ İli KOSGEB Destekleri

Sıra	Veri	2017 Yılı		İl Toplamı (2012-2017 Yılları Arası)	
1	Toplam Destek Tutarı (TL)*	10.980.810		30.517.430	
	Kredi Faiz Programları Gerçekleşme**	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılana n Faiz Tutarı (TL)	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılana n Faiz Tutarı (TL)
		61.277.184	5.466.281	61.512.299	6.661.281
2	Diğer Bilgiler	TEKMER / İŞBİRLİĞİ PROTOKOL BİLGİLERİ	-		
		İŞGEM BİLGİLERİ	-		
		KOSGEB TEMSİLCİLİKLERİ	-		
		LABORATUVAR HİZMETLERİ	-		
		UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM BİLGİLERİ	2017 yılında düzenlenen 25 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda 2.476 girişimci adayı Katılım Belgesi almaya hak kazanmıştır.		

* KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir. ** KOSGEB Kredi Faiz Destekleri Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

2.4.2 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

Elazığ iline akademik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 2.762.700 TL destek sağlandı.

Elazığ ilinde özel sektöre yönelik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 19 firmanın/üniversitenin/kuruluşun 20 projesine 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 1.458.667 TL destek sağladık; 2.160.988 TL'lik Ar-Ge hacmi oluşturuldu.

Elazığ ilinde 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde toplam 8 teknogirişim firmasının kurulmasını sağladık; bu dönemde desteklenen firmalara 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 858.023 TL bütçe tahsis edildi.

Elazığ iline bilim insanı destekleri kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 482.867 TL destek sağlandı.

Elazığ ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 239.017 TL destek sağlandı.

2.5. ELAZIG İLİ TİCARET YAPISI

İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2011) raporunda 39.sırada yer alan Elazığ'da, mevcut tarım ve sanayi ağırlıklı potansiyeli ile birlikte tarımsal ürün çeşit ve verimliliğinde beklenen artışların gelecekte ticari hayatı olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Ticari faaliyetler esas itibariyle gıda, üzüm mamulleri, çimento, yem, orman ürünleri, genel imalat ürünleri ile madencilik ürünlerine dayalıdır.

Temel gıda maddelerinin bazıları ile dayanıklı tüketim mallarının hemen hemen tamamı diğer illerden temin edilmektedir. El sanatlarının üretime dönüştürülmesi il ekonomisine katkı sağlaması yanında kültürün yaşatılması anlamında da oldukça önemlidir. Büyük yatırım ve sermaye gerektirmeden yapılan el sanatlarına yönelik ürünlerin pazarlanması, ticari hayata canlılık kazandırmakla birlikte bu sanatların gelişimine de katkıda bulunmaktadır. İç ticarete el sanatlarına yönelik olarak iğne oyaları, halı ve kilim gibi ürünlerde değerlendirilmektedir.

Ticaret ve sanayi kesimini tek çatı altında toplayan Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası (ETSO), yaklaşık 20 alanda faaliyet gösteren ve 14 meslek grubundan oluşan üye yapısıyla, ilin ekonomik gelişmesinde önemli bir paya sahiptir. ETSO'nun yanı sıra Elazığ Ticaret Borsası ve Esnaf Odaları Birliği başta olmak üzere pek çok oda ve dernek ilin sanayi ve ticaret hayatında önemli rol oynamaktadır.

Elazığ Ticaret Borsasında ise; hububat, hububat mamulleri, gıda maddeleri, yağlı tohumlar, hayvani yağlar, küçük-büyükbaş canlı hayvan ve bunların etleri ile derileri, kuru ve yaş meyveler, meyve çekirdekleri ve geleneksel gıda maddeleri işlem görmektedir.

İlde, son yıllarda mermer ocakları ve mermer işleme tesis sayısının artması ile birlikte ihracat rakamlarında önemli bir yükseliş yaşanmaya başlanmıştır. Özellikle krom ve mermer olmak üzere plastik, mobilya, çimento, şarap, tekstil, orman ürünleri, çelik eşya, döküm ve deri gibi sektörlerde dünyanın dört bir yanına ihracat gerçekleştirilmektedir.

İlin Dış Ticareti

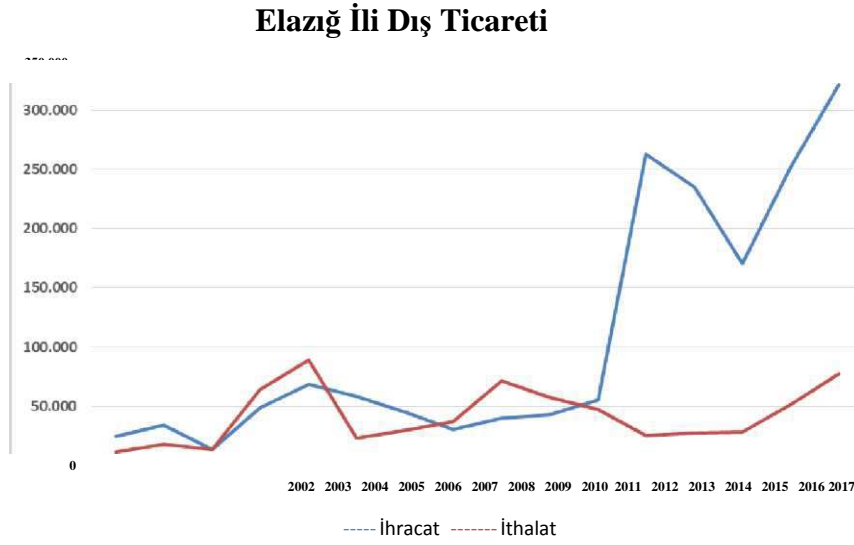
-İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

Maden (ferrokrom), mermer, döküm, makine, mobilya, gıda, çimento, tekstil sektörleri ve PVC üretimi.

-İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

Hayvancılık sektörü, bitkisel ve organik ürünler üretimine yönelik yatırımlar, endüstriyel otomasyon sistemleri, su ürünleri, meyvecilik, tarım aletleri, asansör makineleri.

Elazığ İli dış ticaretinin 2002-2017 seyri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Elazığ İlinin ilk 10 Ülke bazında dış ticareti aşağıdaki gibidir.

İhracat		İthalat	
Ülke	Paylar (%)	Ülke	Paylar (%)
Çin	24,7%	Almanya	23,4%
İsveç	23,6%	Malezya	11,3%
ABD	14,2%	Rusya Federasyonu	9,3%
İtalya	6,8%	Çin	9,1%
Hollanda	5,8%	Çekya	6,7%
Irak	4,5%	Yumurtalık Serbest Bölgesi	5,8%
Hindistan	4,3%	İtalya	5,3%
Japonya	2,8%	Vietnam	4,6%
Gürcistan	2,5%	Danimarka	3,1%
Meksika	1,4%	İstanbul Endüstri ve Tic.Serb.Böl.	2,8%

Sektör Bazında İhracat Verileri (2012-2017)

Sektör	İhracat (USD) 2012	Sektörün İhracatındaki Payı (%) 2012	İhracat (USD) 2013	Sektörün İhracatındaki Payı (%) 2013	İhracat (USD) 2014	Sektörün İhracatındaki Payı (%) 2014	İhracat (USD) 2015	Sektörün İhracatındaki Payı (%) 2015	İhracat (USD) 2016	Sektörün İhracatındaki Payı (%) 2016	İhracat (USD) 2017	Sektörün İhracatındaki Payı (%) 2017
Tarım ve ormancılık	15.965	0,03	29.204	0,01	93.255	0,04	128.444	0,08	71.658	0,02		
Balıkçılık			391.359	0,15	401.745	0,17						
Madencilik ve taşocakçılığı	30.976.350	56,04	124.405.083	47,37	79.730.474	33,94	65.598.578	38,46	97.294.542	38,66	134.700.069	41,88
İmalat sanayi	24.283.148	43,93	137.797.486	52,47	154.713.027	65,85	104.850.177	61,47	154.331.546	61,32	186.929.209	58,12
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	1.143	0,00	1.143	0,00								

*Kaynak: TÜİK

Sektör Bazında İthalat Verileri (2012-2017)

Sektör	İthalat (USD) 2012	Sektörün İthalatındaki Payı (%) 2012	İthalat (USD) 2013	Sektörün İthalatındaki Payı (%) 2013	İthalat (USD) 2014	Sektörün İthalatındaki Payı (%) 2014	İthalat (USD) 2015	Sektörün İthalatındaki Payı (%) 2015	İthalat (USD) 2016	Sektörün İthalatındaki Payı (%) 2016	İthalat (USD) 2017	Sektörün İthalatındaki Payı (%) 2017
Tarım ve ormancılık	1.365.305	2,88	139.835	0,56	660.614	2,39	1.266.334	4,51	3.112.136	6	9.311.389	12,04
Balıkçılık												
Madencilik ve taşocakçılığı	1.292.500	2,73			9.030	0,03					948	0,001
İmalat sanayi	44.735.858	94,39	24.904.679	99,44	27.001.145	97,58	26.839.583	95,49	48.734.347	94	68.015.179	87,95
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler									562		713	0,0009

*Kaynak: TÜİK

2.6 İL SANAYİSİNDE ONE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

1.6.1. Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Makarna
- Bisküvi ve gofret,
- Domates salçası,
- Pekmez,
- Pastörize üzüm suyu,
- Kurutulmuş meyve ve sebze ile geleneksel ürünlerin(orcık, orcık şekeri,badem şekeri,Ağın leblebisi) üretimine yönelik tesisler.

Makine imalat sanayinde yapılabilecek yatırımlar:

- Tekstil ve deri işleme makinaları imalatı tesisi,
- Shrink ambalaj ve çeşitli kaynak makinaları tesisi,
- Kriko esaslı sabit kaldırıcı cihazlar üretimi,
- Genel ve özel amaçlı makinalar yedek parça imalatı tesisi,
- Otomotiv parçaları üretim tesisi.

Diğer sektörlerde yapılabilecek yatırımlar:

- Tekstil sektörü,
- Beton kiremit imalatı tesisi,
- Su şişeleme tesisi,
- Sulama ekipmanları üretim tesisi,
- Kraft torba kağıdı üretim tesisi,
- Teneke kutu üretim tesisi,
- Cam mozaik üretim tesisi.

2.6.2. Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Tarım sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Kayısı işleme tesisi,
- Renkli pamuk üretimi,
- Seracılık (sebze ve süs bitkileri),
- Ceviz, badem ve antep fıstığı yetiştiriciliği,
- Ayçiçeği ve mısır üretimi,
- Kültür mantarı, sertifikalı tohum üretimi,
- Şarap üretiminde kullanılan boğazkere ve öküzgözü üzüm üretimi.

Hayvancılık sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Su ürünleri ve işleme tesisi,
- Arıcılık ve bal üretimi,
- Tiftik keçisi yetiştiriciliği,
- Et ve süt besiciliği,
- Et ve yumurta tavukçuluğu,
- Hindi ve devekuşu yetiştiriciliği ve ipekböceği üretimi.

Orman ürünleri konusunda yapılabilecek yatırımlar:

- Meşe tohumundan elde edilen, çeşitli sanayi dallarında kullanılan, Mazı yetiştiriciliği,
- Kapari (gebere) bitkisi,
- Doğal olarak yetişen kekik ve adaçayı.

Madencilik sektöründe yapılabilecek yatırımlar:

- Mermer sahası ve işleme tesisi,
- Mermer toz ve parçalarının değerlendirilmesine yönelik tesis,
- Söndürülmüş ve torbalanmış toz kireç üretim tesisi,
- Mermer toz ve parçalarının değerlendirildiği alanlar: seramik, plastik, çimento, gübre, kanatlı hayvan yemi, karma yem, boya, gazete kağıdı, ambalaj kağıdı ve sigara kağıdı.

2.7 SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ -Sanayi Sektörü İle İlgili En Önemli 10 Sorun

ve Bunlara Çözüm Olabilecek Öneriler:

- Şirketler çok ortaklı yapılanmaya özendirilmeli ve sermayelerini birleştirerek ekonomik alanda daha etkili olmaları sağlanmalı, bu tür şirketlere profesyonel işletmecilik eğitimleri ve danışmanlık hizmetleri verilmeli.
- Üniversite-sanayi işbirliği konusunda; Fırat Üniversitesi tarafından, bilgi ve teknolojik gelişmelerin sanayi sektörüne aktarılması sağlanmalıdır.
 - Tarımı, tarıma dayalı sanayiye ve tarım istihdamını geliştirmek için, tarım ürünlerinin yenilikçi yöntemlerle işlenip paketlenerek satışa sunulması sağlanmalıdır. Buna yönelik olarak, sanayi kuruluşlarının, tarım ve hayvancılıkla uğraşan köylerin yakınlarına kurulması için devlet teşviği sağlanmalıdır.
 - Elazığ'da ihracatçılar birliği şubesinin açılması ve sektörel dış ticaret şirketlerinin kurulması sağlanmalıdır.
 - Sanayi işletmelerinde, Ar-Ge ve yenilikçilik çalışmaları arttırılmalıdır. Kuruluşların işbirliği etkinliği, yeni oluşumların sayısı ile endüstriyel tasarım, faydalı model ve patent sayısının artırılmasına yönelik firmalara bilinç oluşturulması için gerekli eğitimler verilmelidir.
 - Girişimciliğe yönelik finansal kaynaklara ulaşımı kolaylaştırmak için teknik destek verilmesi (AB destekleri, TÜBİTAK destekleri, hibe programları gibi) ve markalaşmaya yönelik eğitim, danışmanlık ve tanıtım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.
 - Kalkınmada öncelikli yörelerde uygulanmakta olan enerji indirimi desteğinin sürekli hale getirilmesi, yatırımcılara sağlanan teşviklerin kapsamının genişletilmelidir.
 - İlde çok amaçlı ve süreli fuarların kurulması ve sürekli hale getirilmesi gerekmektedir.
 - Mikro ve küçük ölçekli KOBİ işletmesi kurmak isteyen girişimcilere, en az 100.000,00 TL tutarında faizsiz, bir veya iki yılı ödemesiz, takip eden 5 yıl içinde geri ödemeli bir başlangıç kredisi mekanizması ve fonu oluşturulabilir. Yatırımlar için en az 5 veya 10 yıl boyunca gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti getirilmelidir.
 - İmalat sektöründe çalışacak kalifiye eleman sayısı yetersiz olup, nitelikli işgücü ve istihdam sorununa çözüm olarak; mesleki ve teknik eğitim, il ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılıp geliştirilerek iş gücü niteliğinin artırılmalıdır. Mesleki eğitim ve işveren entegrasyonu sağlanmalı; staj, uygulamalı eğitim, ortak uygulama merkezleri alanları ile istihdam garantili kursların sayısı arttırılmalıdır.

3-MALATYA

3.1 MALATYA İLİ SANAYİ YAPISI

Malatya son yıllarda Anadolu'nun en hızlı kalkınan kentlerinin başında gelmektedir. Tarımdan gıdaya, tekstilden sağlığa kadar oldukça geniş bir sektör yelpazesine sahip olan ilimizde halen faaliyette olan 1. ve 2. Organize Sanayi Bölgesi'nde 357 adet çalışan tesisimiz bulunmaktadır.

Malatya'da onlarca yıldır faaliyetlerini sürdüren Şeker Fabrikası, Tekel Yaprak İşletmesi, Tekel Sigara Fabrikası, Sümerbank Pamuklu Dokuma Fabrikası gibi devletin sanayi kuruluşları ilimiz sanayisinin temelini oluşturmuşlardır. Bu işletmelerden Şeker Fabrikası hariç diğerleri özelleştirilmiş ve satın alanlar tarafından farklı sektörlerde yatırıma dönüştürülmüşlerdir. Şeker Fabrikası ise özelleştirilmeyi beklemektedir.

Malatya'da 1985-2000 yılları arasında endüstri sektöründe belirgin bir gelişmenin sağlandığı görülmektedir.

Malatya Sanayi Yatırımları dört kategoride ele alınabilir.

a- Tarıma dayalı olarak yapılan yatırımlar; Malatya Şeker Fabrikası (1953) , kayısı işleme ve ambalajlama tesisleri, un ve unlu mamul tesisleri vs.

b- Hayvancılığa dayalı olarak yapılan yatırımlar; et kombinası, tavukçuluk işletmeleri süt fabrikaları ve yem sanayi vs.

c- I. ve II. Organize Sanayi Bölgelerinde yapılan tekstil sektörü yatırımları

d- Makine ve donanım imalatı, mobilya fabrikası, kalorifer kazanı imalatı, yem fabrikası vs.

2023 yılı ihracat hedefini 1,5 milyar doların üzerinde belirleyen Malatya'da şu an itibariyle sadece kayısıdan yıllık ortalama 400 milyon dolarlık bir gelir elde edilmektedir. Yine Sağlık sektöründe sadece bölgesinin değil Avrupa'nın sayılı Karaciğer Nakli Merkezi'ne sahip olan Malatya'da bu sektörden dolayı yıllık ortalama 300 milyon dolarlık bir ticari hacim oluşmaktadır. Malatya sanayisinin bel kemiğini oluşturan tekstil sektörü de Malatya'nın ticari markalarının başında gelmektedir. Yine dört bir tarafında yer altı zenginliğine sahip olan Malatya'da maden sektörü, kentin temel ekonomik ayaklarından birini oluşturmaktadır. Sağlık turizminden, kültür turizmine kadar bölgenin çekim merkezi haline gelen Malatya sadece kendi adına bir kalkınma değil aynı zamanda Bölgesel Kalkınmada da rol model olan bir il konumundadır. Bölgesi ile birlikte kalkınmayı kendine rehber edinen Malatya'nın gelişimi bölgesindeki illeri de hareketlendirmiştir.

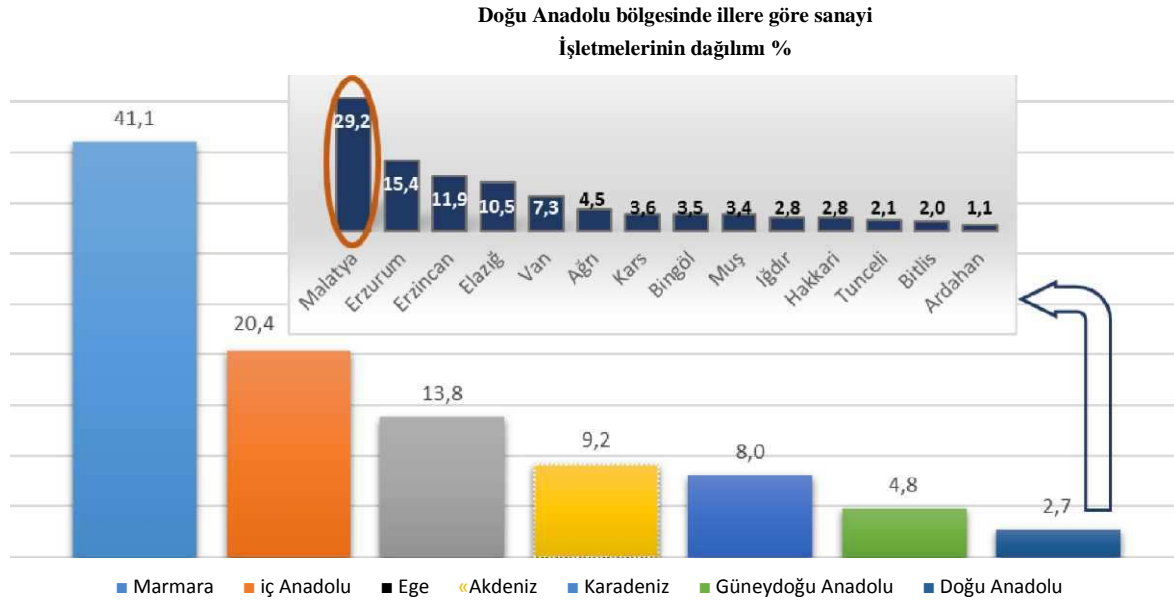
Bu bölümdeki yer alan veriler Sanayi Sicil Sistemi'nden alınmıştır.

3.1.1. Malatya İli Sanayisi Genel Değerlendirme

Malatya ili Doğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Öncelikle bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %41,1'i Marmara , %20,4'ü İç Anadolu, %13,8'i Ege, %9,2'si Akdeniz, %8'i Karadeniz , %4,8'i Güneydoğu Anadolu, %2,7'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

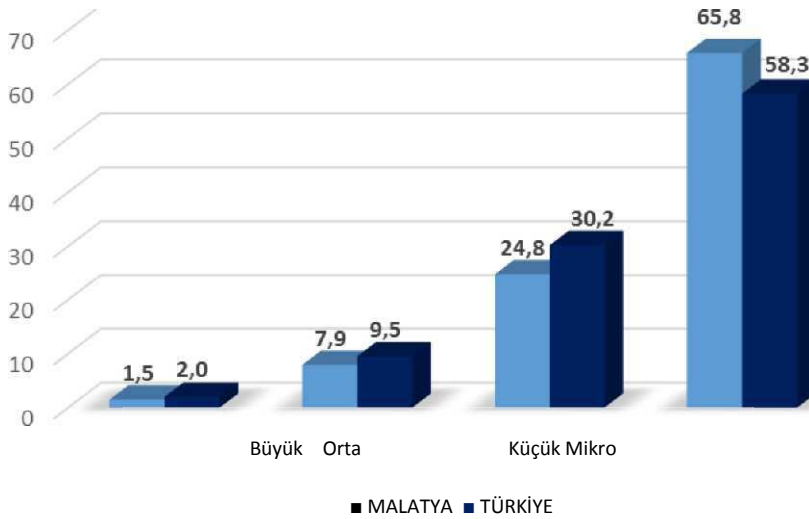
Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan iller işletme sayısına göre sıralandığında, Malatya ili sanayi işletmesi sayısı bakımından %29,2'lik oran ile bölgede birinci sırada yer almaktadır.

Türkiye'de Sanayi İşletmelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

a. Ölçek Dağılımı

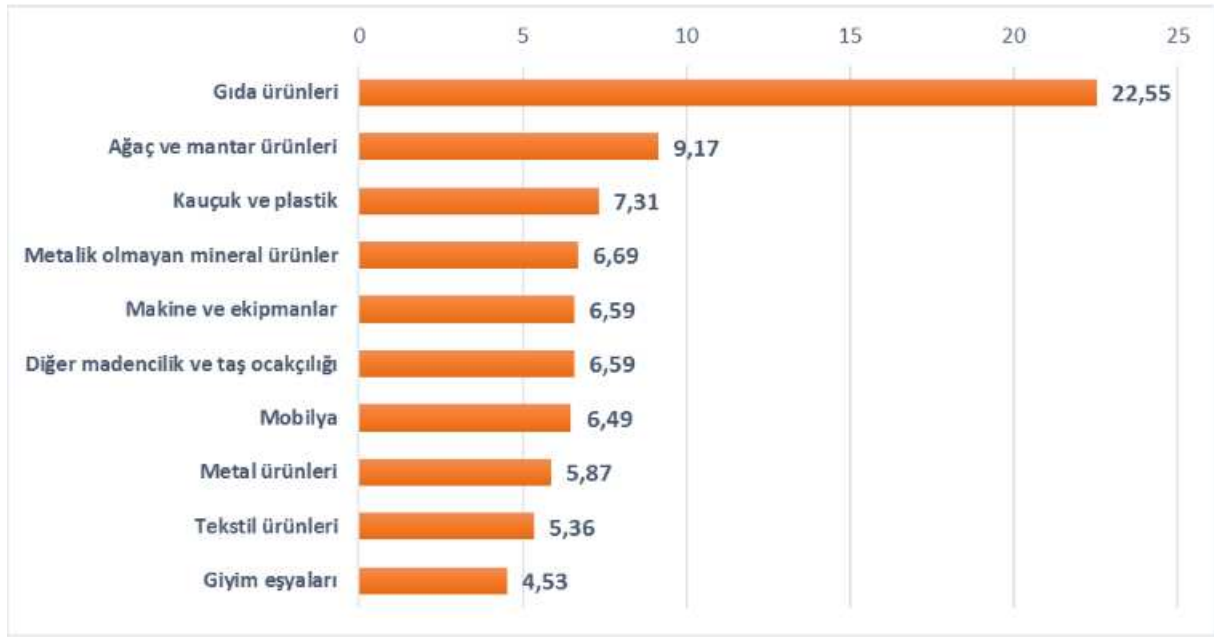
Malatya ilinde bulunan sanayi işletmeler çalışan sayısına göre; %65,8 mikro, %24,8 küçük, %7,9 orta ve %1,5 oranında büyük ölçekli işletmelerdir.

Malatya İli Sanayisi Ölçek Dağılımı (%)

b. Sektörel Dağılım

Malatya ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada %22,55 ile Gıda ürünleri, ikinci sırada %9,17 ile Ağaç ve mantar ürünleri ve üçüncü sırada ise %7,31 ile Kauçuk ve plastik sektörü yer almaktadır.

Malatya İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%)

c. Çalışan Sayısı

Malatya İlinde sanayi sektöründe istihdamda %25,43 ile Tekstil ürünleri sektörü, %24,26 ile Giyim eşyaları sektörü, %19,77 ile Gıda ürünleri sektörü ilk üç sırada yer almaktadır. Ayrıca, 2017 yılında Türkiye'de sanayi sektöründe toplam istihdamın % 0,65'i Malatya ilinde gerçekleşmektedir.

Malatya İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

Sektör Adı	TR Payı (%)		
	Çalışan Sayısı	İL Payı (%)	
Tekstil ürünleri	5957	25,43	11,62
Giyim eşyaları	5685	24,26	8,73
Gıda ürünleri	4633	19,77	12,43
Metalik olmayan mineral ürünler	1426	6,09	6,12
Metal ürünleri	1249	5,33	8,30
Makine ve ekipmanlar	697	2,97	6,72
Kauçuk ve plastik	685	2,92	6,14
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	541	2,31	2,31
Elektrikli teçhizat,	473	2,02	3,89
Mobilya	335	1,43	3,68
Genel Toplam	23429		

Malatya İlinde Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme aşağıda sıralanmıştır:

- > alıık Denim Tekstil Sanayi ve Ticaret Malatya Şubesi
- > Baykanlar Tekstil Sanayi ve Ticaret

- > Taha Dış Giyim Sanayi ve Ticaret Malatya Şubesi
- > Kübrateks Tekstil Sanayi ve Dış Ticaret Malatya Şubesi
- > Malatya Sentetik Çuval Dokuma Gıda Sanayi ve Ticaret

3.2 MALATYA İLİNDE SANAYİ BÖLGELERİ

3.2.1. Organize Sanayi Bölgeleri

Malatya ilinde 4 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

3.2.1.1. Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Malatya Merkez I. Organize Sanayi Bölgesi : (Sicil No:119)

- > Proje doluluk oranı %84'dür.
 - > Ağırlıklı sektör grubu; gıda ürünleri, tekstil ürünleri ve kauçuk-plastik ürünleri imalatı sanayidir.

Malatya II. Organize Sanayi Bölgesi : (Sicil No:141)

- > Proje doluluk oranı %97'dir.
 - > Ağırlıklı sektör grubu; gıda ürünleri imalatı, tekstil ürünlerinin imalatı ve makine-ekipmanların kurulumu-onarımı sanayidir.

Darende Organize Sanayi Bölgesi : (Sicil No:132)

- > Proje doluluk oranı %6'dır.

3.2.1.2. Devam Eden Organize Sanayi Bölgeleri

Malatya Merkez I. Organize Sanayi Bölgesi (Tevsü II. Etap): (Sicil No:119)

- > Altyapı yapım inşaatı devam etmektedir.

Malatya Akçadağ Mermer İhtisas Organize Sanayi Bölgesi: (Sicil No:274)

- > Altyapı proje aşamasındadır.

3.2.2. Sanayi Siteleri

3.2.2.1 Tamamlanan Sanayi Siteleri

Malatya İlinde 1.522 işyerilik 6 adet Sanayi Sitesi hizmete sunulmuştur.

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	MALATYA MERKEZ I.B ÖL. (ÖZMALATYA) SS	450	320	130	71
2	MALATYA MERKEZ II. B ÖL. (ÖZMALATYA) SS	420	303	117	72
3	MALATYA MERKEZ (I+II) BÖLÜM SS	540	540	0	100
4	MALATYA ARAPGİR S S	27	27	0	100
5	MALATYA DOĞANŞEHİR S S	68	56	12	82
6	HEKİMİHAN SS	17	0	17	0
TOPLAM		1.522	1.246	276	82

3.3 MALATYA İLİNDE YÜRÜTÜLEN TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız tarafından sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik AR-Ge desteği, Tekno girişim Sermayesi Desteği, Teknolojik Ürün Yatırım Desteği, Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi, San-Tez Projeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknolojik Ürün Sektör/Birimlere Göre Malatya İlinde Yürütülen Teknolojik Dönüşüm Faaliyetleri Tanıtım ve Destek Programına ilişkin birçok faaliyet yürütülmektedir.

Faaliyet	Sektör/Birim	Sayı
Ar-Ge Merkezi	Tekstil	1
Toplam Ar-Ge Merkezi		1
TGB	Malatya Teknoloji Geliştirme Bölgesi	1
Toplam TGB		1

Malatya İli Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım

Faaliyet	"jam idiz. 2002-2016	^>fi1 7 2017	2017 Yılı TR Payı (%)	2002-2016 Dönemi TR Payı (%)
Faydalı Model Başvurusu	77	9	0,28%	0,20%
Marka Başvurusu	3.767	349	0,33%	0,36%
Patent Başvurusu	130	9	0,10%	0,27%
Tasarım Sayısı	134	24	0,06%	0,03%
Dosya Sayısı	57	13	0,15%	0,07%

3.4 MALATYA İLİNDE BAKANLIĞIMIZ İLGİLİ KURULUŞLARI TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER

Malatya İli KOSGEB

Sıra	Veri	2017 Yılı		İl Toplamı (2012-2017 Yılları Arası)	
1	<i>Toplam Destek Tutarı (TL)*</i>	14.349.388		41.926.488	
	<i>Kredi Faiz Programları Gerçekleşme**</i>	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)
		63.954.999	5.593.820	64.126.229	6.493.820
2	<i>Diğer Bilgiler</i>	<i>TEKMER / İŞBİRLİĞİ PROTOKOL BİLGİLERİ</i>	-		
		<i>İŞGEM BİLGİLERİ</i>	-		
		<i>KOSGEB TEMSİLCİLİKLERİ</i>	-		
		<i>LABORATUVAR HİZMETLERİ</i>	-		
		<i>UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM BİLGİLERİ</i>	2017 yılında düzenlenen 83 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda 2.220 girişimci adayı Katılım Belgesi almaya hak kazanmıştır.		

* KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir. ** KOSGEB Kredi Faiz Destekleri Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

3.4.2 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

Malatya iline akademik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 2.362.371 TL destek sağlandı.

Malatya iline bilim insanı destekleri kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 783.415 TL destek sağlandı.

Malatya ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 415.319 TL destek sağlandı.

3.5. MALATYA İLİ TİCARET YAPISI

Malatya ilini büyükşehir statüsüne kavuşturan yasa 6 Aralık 2012 tarihli Resmi Gazete de yayınlanarak, Malatya Büyükşehir Belediyesi, Yeşilyurt ve Battalgazi Belediyesi olarak iki bölgeye ayrılmıştır.

İlimiz, 2.Ordu Komutanlığı, İnönü Üniversitesi, sanayisi ve nüfusu ile bölgenin en gelişmiş ekonomi ve ticari hayatına sahiptir.

Malatya ilinin nüfusu, 2017 verilerine göre 786.676 (TÜİK Verilerine göre) kişidir. Aynı nüfus sayımı sonucuna göre Battalgazi İlçesinin toplam nüfusu 307.067, Yeşilyurt ilçesinin toplam nüfusu ise 311.764' dür. İlde nüfusun en yoğun olduğu ilçe Yeşilyurt ilçesidir. Malatya'da toplam 13 ilçe, 495 köy, 716 mahalle bulunmaktadır. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Yeşilyurt, Battalgazi, Doğanşehir, Akçadağ, Darende, Hekimhan, Pütürge, Yazıhan, Arapgir, Kuluncak, Arguvan, Kale, Doğanyol'dur. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Hekimhan, nüfus bakımından en küçük ilçe Doğanyol ve yüzölçümü bakımından en küçük ilçe Kale'dir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından 2013 yılında yayınlanan "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması" sonucuna göre Malatya il geneli olarak tüm iller içerisinde sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 42. sırada bulunmaktadır.

Malatya, Doğu Anadolu ve TRB1 bölgesinde sanayisi en gelişmiş il olup Bakanlığımız Sanayi Sicil Bilgi Sistemine kayıtlı 1042 Sanayi İşletmesinde 24.101 kişi istihdam edilmektedir. Malatya ihracatta sırasıyla Tekstil(%54,59), Gıda(%40,57) ve Makine Elektrik Sanayi (%3,3) sektörlerinde hem istihdam sayısı, hem de şirket sayısı bakımından ön plana çıktığı görülmektedir.

Malatya'nın ekonomisi tarıma, tarımsal sanayiye ve hayvancılığa dayalı bir ekonomidir. Son yıllarda Anadolu'nun en hızlı kalkınan kentlerinin başında gelmektedir. Tarımdan gıdaya, tekstilden sağlığa kadar oldukça geniş bir sektör yelpazesine sahip olan ilimizde halen faaliyette olan I. ve II. Organize Sanayi, Bölgesin de tahsisi yapılan 675 Parselde ve diğer yerlerde toplam 17.450 kişi istihdam edilmiştir. Bu iki OSB de ağırlıklı sektörler Gıda, Tekstil ve Makine Sanayi olmuştur. Malatya I. ve II. OSB'de tahsis edilecek parsel kalmaması ve çok sayıda müteşebbisin yatırım için yer talep etmesi nedeniyle 1.216 hektarlık alanın I.OSB' ye eklenmesi sağlanarak Malatya'nın 20-30 yıllık sanayi parsel ihtiyacı karşılanmıştır. I.OSB İlave Alan 1.Etap ta alt yapı çalışmaları tamamlanmış olup tahsis işlemlerine başlanmıştır. Ayrıca Darende ilçesinde yeni kurulmuş OSB deki 35 Parselden 10 adeti tahsis edilmiştir. Akçadağ ilçesinde de Mermercilik OSB kuruluş çalışmaları sürdürülmektedir. Akçadağ Mermercilik İhtisas OSB için 125 hektar olarak yer tespiti yapılmış ve etüt çalışmaları tamamlanmıştır.

Bakanlığımız Kredilerini kullanmak suretiyle yapılan Özsan, Yeni Sanayi, Arapgir, Doğanşehir Sanayi Sitesi gibi 9 adet sanayi sitesindeki 2.309 işyerinde 6.600 kişi istihdam edilmiştir. Ayrıca Hekimhan İlçesinde 17 işyeri kapasiteli sanayi sitesinin yapım çalışmaları devam etmektedir.

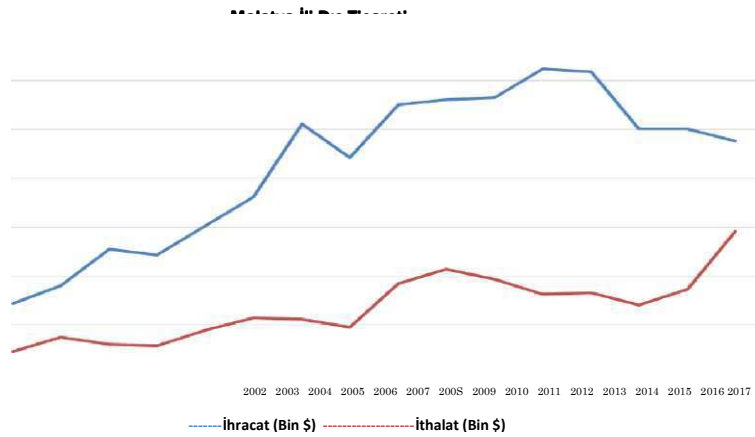
İlimizde 1 adet Ticaret Borsası mevcut olup, 298 şahıs ve 320 tüzel olmak üzere toplam 618 üyeye sahiptir. İlimizde bulunan Ticaret ve Sanayi Odası 1706 gerçek ve 5699 tüzel olmak

üzere 7405 üyeye sahiptir. Bir adet üst birlik ve 39 adet Esnaf ve Sanatkâr Odası mevcuttur. Esnaf sayısı 18.881'dir.

İlin Dış Ticareti

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Malatya Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan araştırmalara ve TÜİK ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığının işbirliği ile oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre;

Malatya İli dış ticaretinin 2002-2017 seyri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

2017 yılı itibarı ile ilimizin en çok ihracat yaptığı ülkelerin başında Almanya, ABD, Irak, İtalya, Fransa, Rusya Brezilya, Polonya, Avustralya, Cezayir, İngiltere, Ege Serbest Bölgesi, Hollanda, Çin yer almaktadır. Bu ülkeleri sırası ile İspanya, Hindistan, Ukrayna Kanada ve Litvanya takip etmektedir. Malatya İlinin ilk 10 Ülke bazında dış ticareti aşağıdaki gibidir.

İhracat		İthalat	
Ülke	Paylar (%)	Ülke	Paylar (%)
Almanya	11,1%	Almanya	20,1%
ABD	11,0%	Hindistan	11,6%
Irak	8,5%	Vietnam	9,0%
İtalya	8,1%	Avusturya	6,4%
Fransa	5,7%	Tacikistan	5,2%
Rusya Federasyonu	4,7%	Meksika	4,9%
Brezilya	3,8%	Macaristan	3,9%
Polonya	3,7%	Çin	3,9%
İsrail	2,9%	ABD	3,0%
Avustralya	2,4%	Nijerya	2,7%

Sektör Bazında İthalat Verileri (2012-

SEKTÖR	İTHALAT (1000\$) 2013	YÜZDE (%)	İTHALAT (1000\$) 2014	YÜZDE (%)	İTHALAT (1000\$) 2015	YÜZDE (%)	İTHALAT (1000\$) 2016	YÜZDE (%)	İTHALAT (1000\$) 2017	YÜZDE (%)
Gıda+İçecek	17.948	22,04	9.713	11,71	12.258	18,03	11.250	13	25.133	17,28
Tekstil	24.224	30,16	23.202	27,98	19.187	27,61	18.700	22	4.363	3
Makine Kimya	19.191	23,7	26.066	31,42	20.749	29,85	24.488	28,6	43.860	30
Hayvancılık	3.758	4,61	1.677	2,02	5.433	7,82	5.227	6,1	14.108	9,7
Ağaç Orman	2.380	2,38	1.619	1,95	1.440	2,07	14.300	16,4	2.706	1,8
Diğerleri	13.933	17,11	20.672	24,92	10.163	14,62	11.959	13,9	55.259	38
Toplam	81.434	100	82.949	100	69.500	100	85.924	100	145.429	100

Kaynak : TÜİK verileri Sektör

Bazında İhracat Verileri (2013-2017)

SEKTÖR	İHRACAT (1000\$) 2013	YÜZDE (%)	İHRACAT (1000\$) 2014	YÜZDE (%)	İHRACAT (1000\$) 2015	YÜZDE (%)	İHRACAT (1000\$) 2016	YÜZDE (%)	İHRACAT (1000\$) 2017	YÜZDE (%)
Gıda+İçecek	266.080	85,32	259.388	83,82	211.267	84,22	215.433	86,36	171.798	72
Tekstil	19.898	6,38	24.492	7,91	18.834	7,51	25.380	10,1	25.525	10,7
Makine Kimya	3.601	1,15	3.6592	1,16	2.674	1,07	2800	1,1	14.057	5,9
Ağaç Orman	929	0,30	1.623	0,52	753	0,30	950	0,04	1.179	0,5
Diğerleri	21.362	6,85	201.441	6,59	17.315	6,90	6067	2,4	25.717	10,8
Toplam	311.870	100	309.506	100	250.843	100	250.630	100	238.276	100

Kaynak : TÜİK

İlin Dış Ticarete Konu Olan Sektörleri

İlimiz ekonomisinin temeli büyük oranda kayısı üretimine dayanmaktadır. İlimizde üretilen kayısıların yaklaşık %90'nı Malatya'da bulunan çok sayıdaki kayısı işleme tesisinde işlenmekte ve başta Avrupa ülkeleri olmak üzere 150 ülkeye, her yıl yaklaşık 80-100 bin ton kuru kayısı üretilerek ihraç edilmektedir. Kayısı işleme tesislerinde yaklaşık 5.000 kişi istihdam sağlanmaktadır. Kayısı dâhil kuru meyve mamullerinin ihracatı, bölgenin tarım ihracatının %93'üne ve toplam ihracatının %76'sına karşılık geldiği görülmektedir. İlimiz çimento ve toprak ürünleri bakımından bölgenin sanayi ihracatının %37'ini, makine ve aksamalarının %5'sini gerçekleştirmektedir.

İlimiz, özel sektör yatırımları ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tekstil sektörü açısından gelişmiş bir üretim merkezi haline gelmiştir. Yıllık tekstil ürünlerinin ihracatı yaklaşık 10 milyon dolar döviz girişini sağlamaktadır.

İlimizin en fazla ihraç ettiği ürünler listesi; Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünler, Tekstil Ürünler, Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat, Kağıt ve Kağıt Ürünleri vb. şeklindedir.

İlin Dış Ticarete Konu Olabilecek Potansiyeli

İlimizde 200 milyon tonluk mermer rezervinin değerlendirilmesi amacı ile Akçadağ'da, 125 hektarlık Mermer İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulma çalışmaları devam etmekte olup, mermercilik ve yan sanayi ürünleri konusunda dış ticarete katkı olabilecek büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

Sağlıklı beslenmede önemli fonksiyonu olan kayısının, kullanım alanları ve tüketim düzeyinin artırılması ile ilgili kayısı yan ürünlerinin çeşitliliğini arttırarak dış piyasada bu ürünlerin pazarlanması mümkündür. İlaç sanayinde, özellikle günümüzün en yaygın hastalığı olan kansere karşı koruyucu görevi olan kayısının kullanılmasının yanı sıra, son yıllarda dünyada ve ülkemizde mamul ürünler yanında, diyabetik özel amaçlı ürünlere de talep artmıştır. Bu konuda AR-GE çalışmaları yapılarak, dış ticaret kulvarında ürün değerlendirilmelidir. Kayısı yan ürünlerinin çeşitliliğinin arttırılarak bu ürünlerin ihraç edilmesi için mevcut işleme tesisleri, tesis kapasitelerini ve yan ürünle alakalı makine-teçhizat parkının yenilenerek, dış ticaretin artırılması için bu konularda gerekli destek sağlanmalıdır.

Kayısı yan ürünlerinden; Kayısı pestili, kayısı reçeli ve marmeladı, kayısı meyve suyu ve konsantresi, kayısı lokumu, kayısı çikolata, vb. ürünlerin ihracatı yapılmakta olup, ayrıca kayısı hammaddeli kahvaltılıklar, lifli ürünler, kayısı konservesi, kayısı çayı, pastacılık sektöründe kullanılmak üzere kayısı kremaları, sosları vb. sektörlerde ürün çeşitliliği arttırılabilecek tesislerin kurulması önem arz etmektedir.

3.6 İL SANAYİSİNDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

3.6.1. Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Mandracılık, Süt Ve Et Besiciliği, Modern Çiftlik ve Entegre Üretim İşletmeleri:

İlimiz, bölgemiz ve ülkemizde bu konularda özellikle son yıllarda büyük bir üretim eksikliği bulunmaktadır. Bölgemizin ve ülkemizin büyük bir açığını kapatacak önemli yatırım alanlarıdır.

Özel Üniversite Yatırımı:

Doğu ve güney bölgelerimiz ile çevre bölge ve illerin önemli bir ihtiyacı ve talebi karşılanacaktır.

Meyvecilik ve Tarımda Alternatif Ürün ve İlgili Sektör Yatırımları:

İlimizin kayısıya bağımlı meyveciliği azaltacak, özellikle gıda sanayine dönük alternatif tarım ürünleri üretimi.

3.6.2. Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar Entegre Et Tesisleri:

İlimizde entegre et tesisi bulunmaktadır. Böyle bir yatırım bölge ve ülkemizin önemli bir ihtiyacını karşılayacak, bölge hayvancılığının gelişmesine de büyük katkı sağlayacaktır.

Meyve Suyu ve Reçel Tesisi:

İlimizde narenciye hariç her türlü meyve yetişmekte ve üretilmektedir. Bu konuda büyük potansiyel mevcuttur.

Makine İmalat Sanayi:

İlimizde gelişmekte olan bir sektördür. Bölgemiz yanında özellikle doğu güney sınır ülkelerimize önemli ihraç potansiyelini barındırmaktadır.

Elektrikli Ev Aletleri ve Makineleri Sanayi:

İlimiz ve bölgemizde ihtiyaç bulunan ve ihraç potansiyeli olan bir yatırımdır. *Otomotiv,*

Enerji ve Turizm:

İlimizde bulunmayan bu sektör, ilimizin önemli teşvik ve yatırım avantajları ile birleşince, iç ve dış pazara yönelik önemli bir potansiyeli barındırmaktadır.

İlimiz yenilenebilir enerji kaynaklarına, özellikle güneş ve Rüzgar enerjisi yatırım projeleri devam etmektedir.

İlimiz, tarihi (Nemrut, Aslantepe Höyüğü, Levent Vadisi, Somuncu Baba Külliyesi) ve doğa güzellikleri ile turizm tesis ve yatırım potansiyeline sahiptir.

3.7 SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bunlar ana hatları ile aşağıda sıralanmıştır.

1- Plansız ve sağlıksız kentleşmenin il sanayisine olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak amaçlı, sürdürülebilir kentleşme ve kentsel dönüşüm yolunda hızlı adımlar atılmalıdır.

2- Kurumsallaşamama; OSB'lerde ve ilimizdeki diğer sanayi işletmelerinde faaliyetlerini sürdüren işletmelerin kurumsallaşabilmeleri, markalaşmaları için fikri sinai mülkiyet hakları ile ilgili eğitim ve seminerlerin düzenlenip, iştirakçilerin katılımlarının gerçekleştirilmesi, rekabette markalaşmanın önemli olduğu bilinci sağlanmalıdır. Bu anlamda kent yönetimine ve karar alma süreçlerine katılımı yaşanan zorluklarında çözülebilmesi amaçlı kamu, özel kurum ve STK'larda kurumsallaşma sağlanmalıdır.

3- Nitelikli İşgücü eksikliği; İstihdamı yapılan çalışanların, işgücünden en iyi şekilde istifade edebilmek için çalışma şartlarının düzeltilmesi, özlük haklarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Kurumlar arası eşgüdüm ve koordinasyon eksikliği giderilmesi sağlanmalıdır.

4- Ulaşım; hammadde ve pazarlara uzaklık konusunda, ilimizin özellikle Mersin Limanına ve diğer merkezlerle olan demiryollarının ve karayollarının iyileştirilmesi çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir.

5- Kayısıda sorun; dünya kuru kayısı üretiminin %90 ını Malatya karşılamaktadır. İlin kaderi önemli ölçüde kayısıya endeksli, iklimsel özelliklerinden dolayı renk, tat, koku, aroma ve kuru madde bakımından dünyanın en ünlü kayısıları ilimizde üretilmektedir. İlimiz sanayisinin yapı taşlarını oluşturan bu sektörde, dış satım alanlarının genişletilmesi ve geliştirilmesi gerekmekte olup bu konuda çeşitli çalışmaların yapılması gerekmektedir. Kayısıda Katma değeri yüksek ürünler üretilmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması konusunda çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

6- Ürünlerin ambalajlanması; İlimizde üretimi yapılan meyve ve sebzelerin ambalajlanması ile ilgili problem devam etmekte olup, gelişmiş ülkeler son derece ergonomik ve cezbedici ambalajlama yöntemleri kullanırken bizde hala büyük sandıklar ve albenisi olmayan ambalajlama yöntemleri kullanılmaktadır. Bir an önce hafif, hijyen, küçük yer tasarrufu sağlayan, albenili ambalajlama sistemine geçilmelidir.

7- Finans ve Pazarlama Sorunu; Özellikle yurtdışındaki kriz ve pazar daralmasının ihracatı olumsuz etkilememesi için yeni pazarlar bulunması ve birtakım önlemler alınması şarttır.

8- Küçük Aile işletmenliği ve Yetersiz Sermaye; Profesyonel işletmecilik eğitimleri ve danışmanlık hizmetleri verilerek, ihtiyaç duyanlara sermaye desteğinde bulunulması ve birleşmelerin özendirilmesi sağlanmalıdır.

9- Yüksek Kredi Faizleri, Enerji Fiyatı, Vergi ve İstihdam Yükleri; İl sanayicilerinin sıkıntılı olduğu bu konularda gerekli önlemlerin alınması, özellikle ihracat yapan işletmelere enerji desteği yapılması, uygulanan teşvik tedbirlerinin devamlılığının sağlanması gerekmektedir.

10- Firmaların AR-GE' nin önemi hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları ve AR-GE'nin uzun ve riskli süreç olması nedeniyle iş planlarında gerilerde kalması;

Gelişmiş ülkeler yaşamlarının her anında AR-GE konusunu sürekli birinci planda tutmaları, onların bu statüye gelmelerindeki en önemli faktördür. Firmaların AR-GE konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla eğitim, seminer düzenlenmeli ve sertifikalandırılmalıdır.

İlk kez AR-GE çalışması yapacak firmalara kurum teşviklerinin hissedilir şekilde sağlanması ve AR-GE sürecindeki risklerin paylaşılması için çalışmalar yürütülmelidir.

AR-GE merkezi kurum yetkinliğine sahip olmayan firmalara mentörlük yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca Teknokentlerin daha aktif rol alabilmesi için uzman desteği sağlanmalıdır.

11- İlimiz Merkezinde bulunan Küçük Sanayi Siteleri şehir içinde kalmış durumda olup mevcut durum sanayinin büyümesini, gelişmesini engellemekle birlikte şehrin estetiğini bozmaktadır. İlimiz Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'mızın "Yerleşim Alanı İçerisinde Kalan Sanayi Siteleri ile Sanayi İşletmelerinin Dönüşüm ve Gelişim Projeleri" kapsamında pilot il seçilmiştir. Şuan için ilgili kurumlar tarafından sanayi sitesinin taşınacağı uygun bir alan üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

12- Darende OSB 2006 yılında faaliyete geçmesine rağmen beklenildiği gibi bir sanayi yatırımı gerçekleştirilmemiştir.

Sanayi yatırımlarının Darende OSB'ye yönlendirilmesi için teşvik edilmesi sağlanmalıdır.

4-TUNCELİ

4.1 TUNCELİ İLİ SANAYİ YAPISI

Tunceli'de sanayi sektörü henüz gelişmemiş olmakla birlikte sadece Atatürk Mahallesinde Küçük Sanayi Sitesinde yaklaşık kırk dört (44) firmanın faaliyet gösterdiği, küçük sanayi sitesinde çeşitli meslek dallarına göre: doğrama imalatçısı 14, oto tamircisi 4, oto kaporta ve boyacısı 3, oto elektrikçiliği 3, demirci (sıcak-soğuk demirci) 11, kereste imalatçısı 1, nikelajcı 3, akü-plaka imalatçısı 2, torna tesviye 1, oto döşeme imalatçısı 1, oto lastik kaplaması 1 olmak üzere toplam 11 meslek grubunda oluşan bu iş yerlerinde 130 kişi istihdam edilmektedir.

İlçelerimizde küçük sanayi sitesi bulunmamaktadır. İlimiz merkezin de ise faaliyette bulunan bir tane küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. 1987 yılından beri 44 işyeri olarak faaliyete olan mevcut karma Küçük Sanayi Sitesi çevresinin konut alanı olarak imara açılması ile zamanla sitenin meskun mahal içerisinde kalmıştır. İş yerleri 80 ile 120m² arasında değişmekte olup, rahat bir çalışma imkanı bulunmamaktadır. Bundan dolayı da faaliyette bulunan küçük sanayi sitesinin modern makinaların dar alanlara kurulması mümkün bulunmamaktadır. Bu da çalışanların iş yükünü daha da arttırmaktadır. Oysa ki, çağımıza uygun modern makine teçhizatın kullanılarak çalışması, zamandan kazanmasına ve hatasız ürünlerin imal edilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, istihdamın artmasına neden olacaktır. Yukarıda sıralanan nedenlerden dolayı İlimizde 77 ortaklı küçük sanayi sitesi yapı kooperatifi kurulmuş bulunmaktadır.

Hemen yeni bir küçük sanayi sitesinin kurulmuş olup, yer seçim çalışmaları yapılarak Valiliğimizce İlimiz Merkez Aktuluk Mahallesinde mera vasfındaki arazi uygun görülmüş, arazinin vasıf değişimi yapılarak hazine adına tescil edilmiştir. Bu arazinin vasfı değiştirilip, yeni küçük sanayi sitesi yapılmak üzere şehir imar planına işlenmiştir. Kooperatif arsasının devri yapılması için Defterdarlık Milli Emlak Müdürlüğü'nün 12.04.2017 tarih ve 1796 sayılı yazısı ile Maliye Bakanlığında izin istenilmiş olup, ilgili bakanlıktan cevap beklenmektedir. Kooperatife kayıtlı üyeler tarafından arsa bedeli ödendikten sonra tapusu alınarak 2018 yılı yatırım programına alınması için çalışmalar hızla devam etmektedir.

İlimiz sanayisi yok denecek kadar az olduğundan, Türkiye sıralamasına göre son sıralarda yer almaktadır. Sanayinin gelişmemesi bölgede uzun yıllar süren terör faaliyetleri, nüfusun dışarıya sürekli göç vermesi özel sektörün İlimize gerekli yatırımların yapmaması, gibi başlıca nedenlerdendir. İlimizde Üniversite 2008 yılında kurulmuş olup, bünyesinde Ar-Ge Merkezleri bulunmamaktadır. İlimizdeki Ar-Ge merkezlerinin bulunmamasının başlıca nedenleri yukarıda sıralanmıştır.

Munzur Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi bünyesinde ildeki yatırımcı kuruluş ve girişimcilere teknik destek sağlanmaktadır. Birim bünyesinde proje ve finansal destek mekanizmaları, proje yazım desteği, girişimcilik eğitimleri, şirket kuruluş desteği, fikri haklar konusunda bilgilendirme ve başvuru süreçlerine destek ve ticarileşme konularında hizmet verilmektedir. İş kurma sürecinde olan yeni girişimcilere ön kuluçka merkezinde fiziki alan tahsisi ofis tarafından sunulan hizmetlerden bir diğeridir.

İlimiz sanayisinin gelişmesi için özel sektörün bölgeye gerekli yatırımların yapılması devlet tarafından ekonomik desteklerin daha pozitif ayrıcalıklarla verilmesi Munzur Üniversitesi bünyesinde Ar-Ge merkezleri, bilim merkezleri üniversite araştırma merkezlerinin kurulması, kalifiye eleman sıkıntısının çekilmemesi için meslek liselerine gerekli önemin verilmesi gerekmektedir

Tunceli KOSGEB Müdürlüğü 2017 yılında yeni girişimci desteği, KOBİ gel tanıtım toplantısı, genel tanıtım toplantısı olmak üzere bir çok toplantı gerçekleştirerek sanayici, iş adamları ve paydaş kuruluşlarla KOSGEB Müdürlüğünde vizyon paylaşım toplantıları yapılmıştır.

Tunceli KOSGEB Müdürlüğünce genel girişimci desteği için 982.682,88.-TL, 1 firmaya KOBİ gel destek programında 247.000,00.-TL krediler kullanılmıştır. Sıfır faizli kredi desteği olarak 13.000.000,00.-TL bandında kredi hacmi il genelindeki kobilere kullanılmıştır. Kullanılan bu krediler İlimiz ekonomisine katkıları olmuştur.

2017 Yılında Ülkemizde istihdam seferberliği ilan edilmiştir. Sayın Valimiz/Belediye Başkan Vekili Tuncay Sonel'in yapmış olduğu başarılı çalışmalarından dolayı İlimizin istihdam sırasını 81.inci sıradan 4.üncü sıraya çekmiştir. İstihdam seferberliğinden dolayı 2017 yılında İlimizde toplam 1931 kişi istihdam edilmiştir. 2018 yılında 2500 kişi istihdam edilmesi hedeflenmektedir. İlimizdeki istihdamın artması nedeniyle, ildeki işsizlik oranı düşmüş, ilin ekonomisinde canlanma meydana gelmiştir. İlimizde özel sektör tarafından yapılan yatırımlardan dolayı ildeki göçün önüne geçilmiştir.

2017 yılında yatırımlar ağırlıklı olarak tekstil alanında yapılmıştır İlimizde sanayi sicil belgesini alan 78 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerde toplam 1005 kişi istihdam edilmektedir.

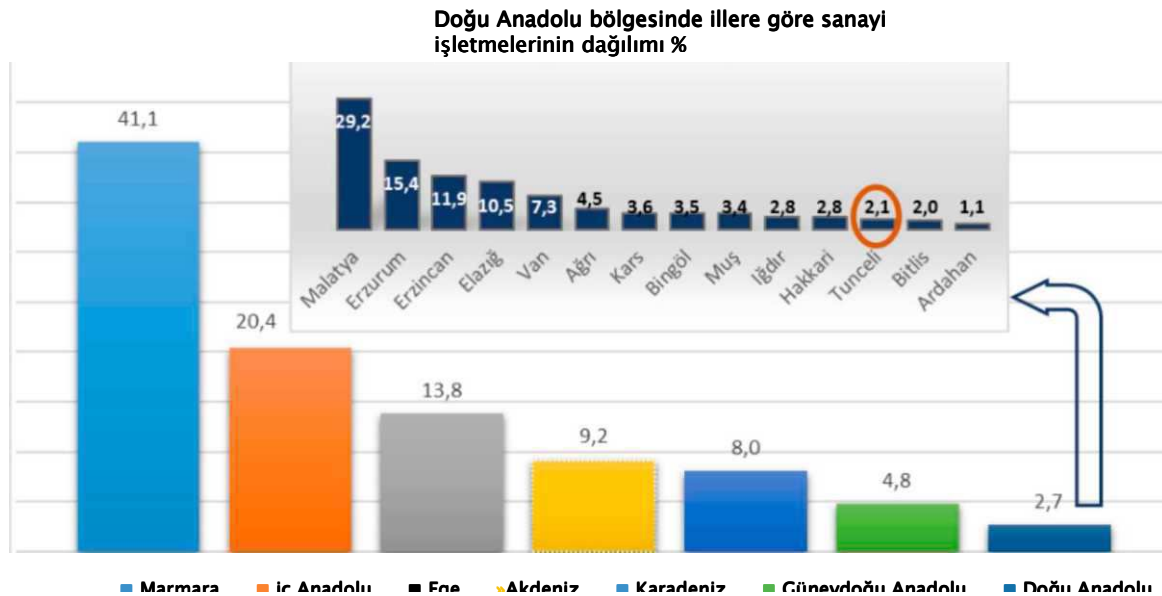
Bu bölümdeki yer alan veriler Sanayi Sicil Sistemi'nden alınmıştır.

4.1.1. Tunceli İli Sanayisi Genel Değerlendirme

Tunceli ili Doğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Öncelikle bölgelere göre bir değerlendirme yapıldığında; sanayi işletmelerinin %41,1'i Marmara , %20,4'ü İç Anadolu, %13,8'i Ege, %9,2'si Akdeniz, %8'i Karadeniz , %4,8'i Güneydoğu Anadolu, %2,7'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

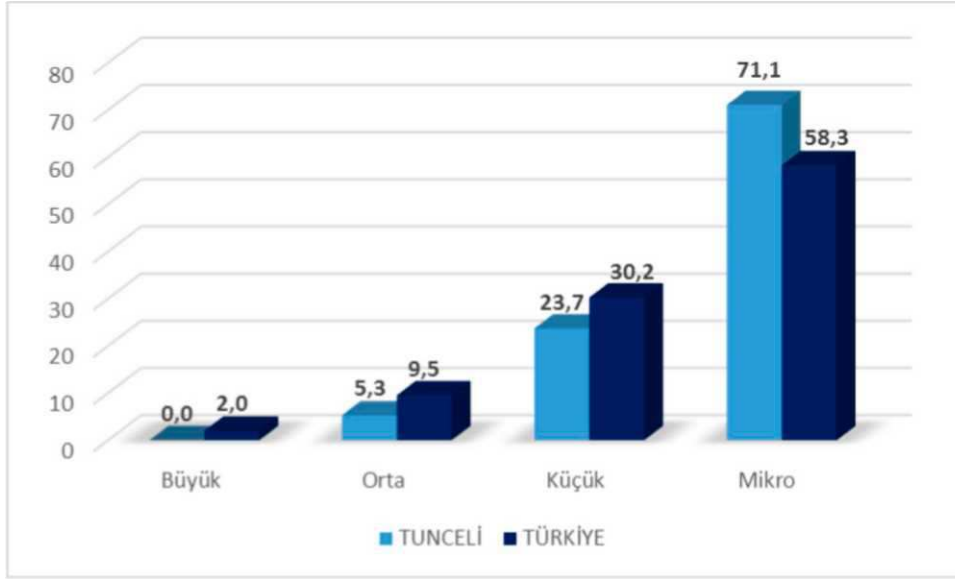
Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan iller işletme sayısına göre sıralandığında, Tunceli ili sanayi işletmesi sayısı bakımından %2,1 'lik oran ile bölgede on ikinci sırada yer almaktadır.

Türkiye'de Sanayi İşletmelerinin Bölgelere Göre Dağılımı (%)

a. Ölçek Dağılımı

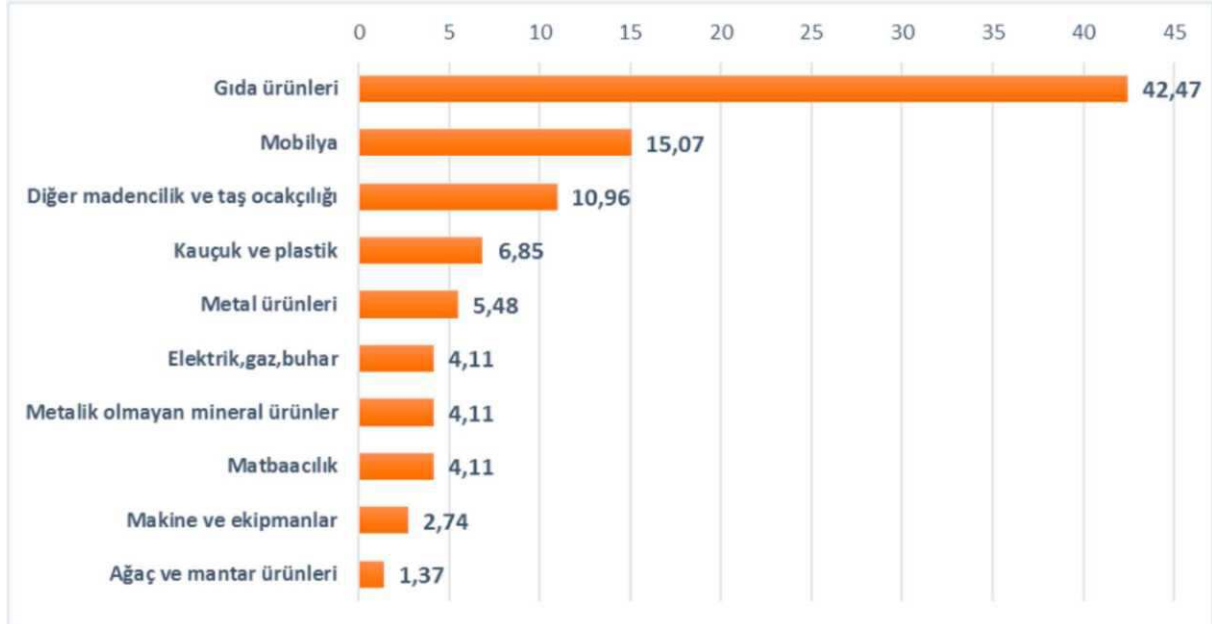
Tunceli ilinde bulunan sanayi işletmeler çalışan sayısına göre; %71,1 mikro, %23,7 küçük ve %5,3 oranında orta ölçekli işletmelerdir.

Tunceli İli Sanayisi Ölçek Dağılımı (%)

b. Sektörel Dağılım

Tunceli ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada %42,47 ile Gıda ürünleri, ikinci sırada %15,07 ile Mobilya ve üçüncü sırada ise %10,96 ile Diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörü yer almaktadır.

Tunceli İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (İlk 10 Sektör) (%)

c. Çalışan Sayısı

Tunceli İlinde sanayi sektöründe istihdamda %30,29 ile Gıda ürünleri sektörü, %28,27 ile Diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörü, %12,11 ile İçecek ürünleri sektörü ilk üç sırada yer almaktadır. Ayrıca, 2017 yılında Türkiye'de sanayi sektöründe toplam istihdamın % 0,02'siTunceli ilinde gerçekleşmektedir.

Tunceli İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (İlk 10 sektör)

			TR Payı (%)
Gıda ürünleri	255	30,29	12,43
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	238	28,27	2,31
İçecek ürünleri	102	12,11	0,48
Elektrik,gaz,buhar	84	9,98	0,80
Metalik olmayan mineral ürünler	49	5,82	6,12
Mobilya	30	3,56	3,68
Makine ve ekipmanlar	24	2,85	6,72
Kauçuk ve plastik	23	2,73	6,14
Matbaacılık	16	1,90	0,96
Metal ürünleri	11	1,31	8,30
Genel Toplam	842	-	

Tunceli İlinde Çalışan Sayısına Göre İlk 5 Büyük İşletme aşağıda sıralanmıştır:

- > Hgg İnşaat (Tunceli Şubesi)
- > Munzur Tarım ve Sanayi Ürünleri Ticaret
- > Limak Yatırım Enerji Üretim İşletme Hizmetleri ve İnşaat
- > Şahin Kahraman - Beyaz Saray Yemek Fabrikası
- > Dersim Beton İnşaat Nakliye Taahhüt Ticaret

4.2. TUNCELİ İLİNDE SANAYİ BÖLGELERİ 76.2.1.

Organize Sanayi Bölgeleri Tunceli ilinde 1 adet sicil almış OSB bulunmaktadır.

4.2.1.1. Altyapı İnşaatı Tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri

Tunceli Organize Sanayi Bölgesi: (Sicil No: 15)

- > Proje doluluk oranı %42'dir.
- > Ağırlıklı sektör grubu; gıda ürünlerinin imalatı ve kauçuk-plastik ürünlerinin imalatı sanayidir.

4.2.2. Sanayi Siteleri 76.2.2.1 Tamamlanan Sanayi Siteleri

Tunceli ilinde 44 işyerilik 1 adet Sanayi Sitesi hizmete sunulmuştur.

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLU İŞYERİ SAYISI	BOŞ İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	TUNCELİ MERKEZ SS	44	44	0	100
	TOPLAM	44	44	0	100

4.3 TUNCELİ İLİNDE YÜRÜTÜLEN TEKNOLOJİK DÖNÜŞÜM FAALİYETLERİ

Bakanlığımız tarafından sanayimizin teknoloji düzeyinin artırılmasına yönelik AR-Ge desteği, Tekno girişim Sermayesi Desteği, Teknolojik Ürün Yatırım Desteği, Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi, San-Tez Projeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknolojik Ürün Tanıtım ve Destek Programına ilişkin birçok faaliyet yürütülmektedir.

Tunceli ili Faydalı Model, Marka, Patent ve Tasarım İstatistikleri

Faaliyet	2002-2016	2017	2017 Yılı TRPayı(%)	2002-2016 Dönemi TRPayı(%)
Faydalı Model Başvurusu	3	0	0,00%	0,01%
Marka Başvurusu	133	15	0,01%	0,01%
Patent Başvurusu	6	1	0,01%	0,01%
Tasarım Sayısı	3	1	0,00%	0,00%
Dosya Sayısı	1	1	0,01%	0,00%

**4.4 TUNCELİ İLİNDE BAKANLIĞIMIZ İLGİLİ KURULUŞLARI
TARAFINDAN SAĞLANAN DESTEKLER**

Tunceli İli KOSGEB Destekleri

Sıra	Veri	2017 Yılı		İl Toplamı (2012-2017 Yılları Arası)	
1	Toplam Destek Tutarı (TL)*	1.179.683		2.593.702	
	Kredi Faiz Programları Gerçekleşme**	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)	Oluşturulan Kredi Hacmi (TL)	KOSGEB Tarafından Karşılanan Faiz Tutarı (TL)
		13.695.000	1.138.811	13.695.000	1.138.811
2	Diğer Bilgiler	TEKMER / İŞBİRLİĞİ PROTOKOL BİLGİLERİ	-		
		İŞGEM BİLGİLERİ	-		
		KOSGEB TEMSİLCİLİKLERİ	-		
		LABORATUVAR HİZMETLERİ	-		
		UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM BİLGİLERİ	2017 yılında düzenlenen 18 adet Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda 634 girişimci adayı Katılım Belgesi almaya hak kazanmıştır.		

* KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir. ** KOSGEB Kredi Faiz Destekleri Yönetmeliği kapsamında sağlanan desteklerdir.

76.4.2 TÜBİTAK Tarafından Sağlanan Destekler

Tunceli iline akademik destekler kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 277.126 TL destek sağlandı.

Tunceli iline bilim insanı destekleri kapsamında 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 213.103 TL destek sağlandı.

Tunceli ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 1 Ocak-31 Aralık 2017 döneminde 2018 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 25 .000 TL destek sağlandı.

4.5. TUNCELİ İLİ TİCARET YAPISI

Tunceli Ekonomisi Tarım ve hayvancılığa dayalı olup sanayileşme düzeyi çok düşüktür. Tunceli ilinde sanayi ve yatırım ortamını olumsuz etkileyen birçok faktör mevcuttur. Bu faktörün başında İlin coğrafi konumu ve gelişmiş olan illere uzaklığı ve anayolların üzerinde

olmaması gelmektedir.

Tunceli ekonomisinde ticaret; tarım, devlet hizmetleri, ulaştırma ve haberleşme sektöründen sonra gelmektedir.

Tunceli ilinden komşu ve komşu olmayan illere canlı hayvan, hayvansal ürünler ve tarım ürünleri satışı yapılmaktadır. Diğer illerden ise otomobil ve yedek parçalan, dayanıklı tüketim mallan makine ve teçhizat manifatura, inşaat malzemeleri, mutfak gereçleri ve endüstriyel ürünlerle mevsimlik meyve sebze ve narenciye ürünleri alınmaktadır.

ilin Dış Ticareti

Sektör Bazında İhracat Verileri (2012-2017)

Sektör	İhracat (USD) 2012	Sektörün İİ İhr.Payı (%)2012	İhracat (USD) 2013	Sektörün İİ İhr.Payı (%) 2013	İhracat (USD) 2014	Sektörün Ü İhr.Payı (%) 2014	İhracat (USD) 2015	Sektörün İİ İhr.Payı (%) 2015	İhracat (USD) 2016	Sektörün İİ İhr.Payı (%) 2016	İhracat (USD) 2017	Sektörün İİ İhr.Payı (%)2017
İmalat sanayi	0	0	42.553	%100	312.300	%4,78	237.115	%100	130.891	100	520,213	%100
Madencilik ve taşocakçılığı	0	0	0	0	15.666	%95,22	0	0	0	0	0	0

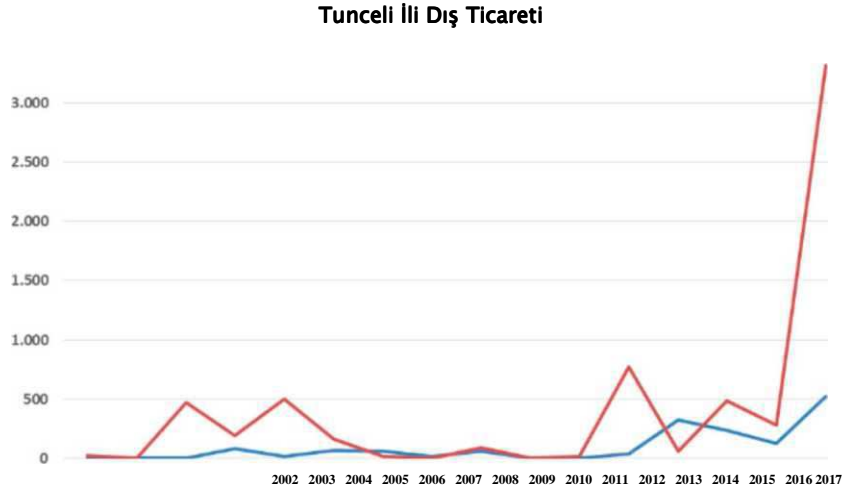
*Kaynak:TUIK

Sektör Bazında İthalat Verileri (2012-2017)

Sektör	İthalat (USD) 2012	Sektörün İİ İth. Payı (%) 2012	İth. (USD) 2013	Sektörün İİ İth. Payı (%) 2013	İth. (USD) 2014	Sektörün İİ İth. Payı (%) 2014	İthalat (USD) 2015	Sektörün İİ İth. Payı (%) 2015	İthalat (USD) 2016	Sektörün İİ İth. Payı (%) 2016	İthalat (USD) 2017	Sektörün İİ İth. Payı (%) 2017
İmalat sanayi	17.732	%100	0	0	61.732	%100	167.303	%36	278.772	%100	3.316.796	%100
Tarım ve hayvancılık	0	0	770.650	%100	0	0	318.650	%64	0	0	0	0

*Kaynak:TUIK

Tunceli ili dış ticaretinin 2002-2017 seyri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Tunceli İlinin ilk 10 Ülke bazında dış ticareti aşağıdaki gibidir.

İhracat		İthalat	
Ülke	Paylar (%)	Ülke	Paylar (%)
Mali	36,1%	İtalya	91,1%
Almanya	33,8%	Birleşik Krallık	5,9%
Suriye	24,3%	Fransa	1,6%
İsviçre	2,8%	Japonya	0,6%
Avusturya	2,5%	Çin	0,5%
Fransa	0,5%	İsviçre	0,2%
		ABD	0,1%
		Tayvan	0,1%
		Almanya	0,1%
		Slovakya	0,03%

4.6 İL SANAYİSİNDE ÖNE ÇIKAN YATIRIM ALANLARI

4.6.1. Talebi Karşılamaya Yönelik Yatırımlar

Gıda alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

Bal üretim ve ambalajlama, Su şişeleme.

Bakliyat eleme ve paketleme tesisi,

Et ve et ürünleri işleme,

Et kombinesi.

Tarım alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

Bağcılık,

Sebze ve meyve yetiştiriciliği (organik tarım), yem bitkileri üretimi,

Sarımsak üretimi,

Süt İnekçiliği tesisleri,

Örtü altı tarım.

Madencilik alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

Maden suyu üretimi alçı ve kireç üretimi,

Kaplıcaların modernize edilerek sağlık turizmine açılması,

Krom Madeni İşletmeciliği.

Turizm alanında talebi karşılamaya yönelik yatırımlar

Kış Turizmine dair Yatırımlar. (Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri) Su Sporlarına dair yatırımlar,

Doğa Turizmine dair Yatırımlar,

İlimiz Munzur Vadisinde bulunan Munzur Çayı Türkiye'nin ve dünyanın en iyi rafting parkurları arasında yer almaktadır. Rafting parkurunun uzunluğu 36 kilometrelik alanı uluslararası rafting parkuru olarak ilan edilmiştir. Bu nedenle dünyanın en önemli rafting parkurlarından biri olup, yakın zamanda uluslararası etkinlikler bu çayın üzerinde yapılacaktır. Munzur çayının uluslararası rafting parkuru ilan edilmesi ilimiz için önemli bir gelişmedir. 2327 Nisan 2018 tarihlerinde Türkiye rafting şampiyonası ilimizde yapılmış, yarışmaya yaklaşık 300 sporcu katılmış bulunmaktadır. Rafting sporlarının ilimizde yapılması ilimiz ekonomisi ve turizmine önemli katkıları olacaktır.

4.6.2. Potansiyeli Değerlendirmeye Yönelik Yatırımlar

Maden suyu kaynaklan sağlık turizmi açısından önemli bir potansiyel arz etmektedir.

Zengin kültürel yapısı ve doğal güzellikleri ile önemli bir turizm potansiyeline sahiptir.

Sosyal ve beşeri sermayeyi doğrudan etkileyen lise, yüksekokul veya fakülte mezunları oran itibari ile TRBİ'deki iller içinde birinci sıradadır.

Sahip olduğu su kaynakları sayesinde alternatif spor ile spor ve turizmi birleştiren faaliyetler için önemli fırsatlar barındırmaktadır.

Alternatif turizm türleri kapsamında değerlendirilebilecek rafting ve trekking gibi açık hava aktiviteleri ve kış turizmi (kayak) açısından bölgenin önde gelen illerinden biri durumundadır.

Meyvecilik için ticari bir potansiyele sahiptir.

Tunceli'nin Hozat İlçesinin batı kısmında yer alan düz alan, sulanabilir olması durumunda, yaklaşık 1400 m'lik rakımı ile meyvecilik ve yem bitkileri yetiştiriciliği açısından önemli sayılabilecek bir potansiyele sahiptir.

Örtüaltı tarım açısından değerlendirilebilecek bir potansiyel sunmaktadır.

□ Ceviz, dut, nohut ve fasulye gibi tarım ürünleri açısından azımsanmayacak bir potansiyel söz konusudur.

Tunceli Ovacık Dağ Sarımsağı coğrafi işaret olabilecek önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Küçük baş hayvancılık temel ekonomik uğraşılardan biridir ve geleceğe dair ciddi bir potansiyel taşımaktadır.

İlin potansiyel üstünlük alanlarından sayılabilecek bir diğer faaliyet ise arıcılıktır. Kovan başına bal verimliliği Türkiye ortalamasının üstüne çıkabilmektedir.

Kanatlı hayvancılık faaliyeti.

Önemli su kaynaklarına sahip Tunceli için su ürünleri yetiştiriciliği il ekonomisine ciddi katkılar sunabilecek bir alandır. Tunceli'de kafeslerde alabalık yetiştiriciliği için en uygun alan Keban Baraj Gölünün Çemişgezek havzasıdır. Ayrıca bu sektörde önemli bir ihtiyaç olan yavru alabalık üretimi için son derece temiz su kaynaklarına sahiptir. İlimiz Ovacık İlçesi Munzur Nehrinde dünyada nadiren bulunan kırmızı pullu alabalık bulunmaktadır.

Temiz, kirletilmemiş toprakları sayesinde önemli bir organik tarım potansiyeli barındırmaktadır.

Sahip olduğu bitki çeşitliliği ile yüksek tıbbi ve aromatik ürün potansiyeli söz konusudur.

Tunceli, bitki çeşitliliği ve endemik türler açısından Avrupa'nın birçok ülkesinden daha zengin bir floraya sahiptir.

İlimiz yöresel yemeklerinden şorbik çorbası coğrafi işaret alınarak Bakanlığımızın ilgili kuruluşu olan Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescillenmiştir.

Dünyada yalnızca Tunceli'de yetişen Ovacık Dağ Sarımsağı coğrafi işaret alabilmesi için İlimiz Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne çalışmalar devam etmektedir. Ovacık Dağ Sarımsağı dışında Ulukale Dutu, Ovacık Fasulyesi, Pülümür Kara Kovan Balı, Şafak Tulum Peyniri coğrafi işaret alacak özelliklere sahiptir.

Düşük ve orta teknoloji ve küçük ölçekli sanayinin gelişmesine müsaittir. Su, bal, pekmez gibi gıda paketleme işletmeleri ile mobilya ve inşaat malzemeleri imalatı örnek gösterilebilir.

Maden açısından zengin olmamakla birlikte ekonomik değeri olan birtakım minerallerin çıkartılması ve işlenmesi mümkündür.

Yalnızca lisanssız elektrik üretimi için güneş enerjisinden faydalanma söz konusu olabilir.

Rüzgâr ve jeotermal gibi diğer yenilenebilir enerji kaynakları açısından fakir olduğu söylenebilir.

Yol, köprü, altyapı gibi birtakım kamusal yatırımlara fazlası ile ihtiyaç duyulan illerin başında gelmektedir.

Erzincan Merkez ve/veya Ovacık-İliç üzerinden kuzey-güney bağlantısı karayolu açısından önemli bir potansiyel barındırmaktadır.

4.7 SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İlimizde hayvancılık yeterli ilgiyi görmemektedir.

İlimiz coğrafi yapısı ve bitki örtüsü bakımından küçük ve büyük baş hayvancılık yapmaya elverişli bir alandan oluşmaktadır.

Hayvancılıkta kayıt dışılığın önüne geçilmelidir. Hayvan ıslahı gerçekleştirilerek yerli ırk hayvancılığın geliştirilmesinin önüne geçilmelidir. Mandacılık teşvik edilmelidir. Hayvan

popülasyonunun azalmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

İlimizde bulunan tarım arazilerinden yeteri kadar istifade edilememektedir.

İlimizin dezavantajları dikkate alınarak tarımsal alanda pozitif ayrımcılık yapılmalı düşük faiz oranlarında ve hibe olarak mali destekler sağlanmalıdır.

Taran alanlarında sulama alt yapısının daha modern hale getirilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Taran kredi ve kalkınma kooperatifleri kurulmalı Organik tarım yapılmalıdır organik tarım yapılması konusunda devlet tarım kredi ve kalkınma kooperatifleri üniversite iş birliği yapılmalı eğitimler verilmeli ve bu eğitimler il genelinde yaygınlaştırılmalıdır.

Getirişi yüksek yeni tarım ürünlerinin üretilmesi ile teknolojik seracılık planlanmalı ve desteklenmelidir.

Sertifikalı tohum üretimi ve kullanımı desteklenmelidir.

Soğuk hava depo sayısı ve kapasitelerinin artırılması ile gıda işleme sanayi geliştirilerek üreticinin ürününü daha iyi bir fiyata pazarlaması sağlanmalıdır.

İlimizde teknolojik düzeyi düşük ve sermaye yapısı zayıf sanayi işletmeleri bulunmakta bu nedenle rekabet gücü bulunmamaktadır.

KOBİ'lerin sermaye yapılan güçlendirilmeli ve kredi temini imkânları kolaylaştırılmalıdır.

□ Sanayisi son derece zayıf olduğu için yeterli devlet destek ve teşvikleri olmalıdır. Tunceli, hali hazırda devam eden teşvik uygulamasında bulunduğu 5. Cazibe Bölgeden 6. Cazibe Bölgeye nakledilmelidir. Özel sektörün çekindiği, bir şekilde girmek istemediği alanlara kamu öncülük etmelidir.

KOBİ'lere ulusal ve uluslararası belgelendirmeler sırasında gerekli olan maddi kaynağın sağlanması gerekmektedir. Belgelendirme konusunda yol gösterme amacıyla sivil toplum kuruluşları (Üniversite, odalar, dernekler, vakıflar, mesleki-sektörel kuruluşlar vb.) etkin bir şekilde görev almalıdır.

Öncelikli olarak sanayi alanlarında firmaların teknoloji düzeyi arttırılmalı ve sektör geneline yaygınlaştırılmalıdır.

Mevcut işletmelerin finansman, bilgi ve insan kaynaklarına ulaşmakta güçlük çekmektedir.

Bakanlığımız, TÜBİTAK, KOSGEB ve Fırat Kalkınma Ajansı vb. destekler konusunda sanayicinin bilinçlendirilmeli, bu destekler ilgili proje yazımı ve takibi için personel istihdamı sağlanmalıdır. Destek veren kurumlar ile birlikte Ticaret ve Sanayi Odası, Munzur Üniversitesi ile birlikte protokol yapıp ortak çalışmalar yapılmalıdır.

Yatırımcı ve girişimci ortamının iyileştirilmesi şarttır. Bunun için öncelikle huzur ortamının baki kılınması güvenlik kaygılarının giderilmesi ve ilin negatif imajının yenilenmesi gerekmektedir.

Yerel sermayenin sanayi yatırımlarına yönlendirilmesi konusunda gerekli teşvikler ilgili kurumlarca sağlanmalıdır.

İlin hammadde kaynaklarına uzak oluşu, yerel kaynakları değerlendirmeye dönük işletmeleri öne çıkarmaktadır. Yerel hammadde kaynaklarını işleyen işletmeler, en fazla katma değer oluşturacak ürün gruplarına yönelmeli ve ürünlerini çeşitlendirmelidirler.

Kamu-Sanayi-Üniversite işbirliği artırılmalı; bu doğrultuda üniversite ayağı sağlamlaştırılmalıdır. Diğer yandan, tamamen sanayiye yönelik insan kaynağı tedariki için meslek lisesi, çırak okulu vb. eğitim yatırımları gerçekleştirilmelidir.

İlimizin sanayi ve ticaret alanında ulaşım sorunları devam etmektedir.

Tunceli'nin karayolu bağlantısı (özellikle Erzincan ve Elazığ illerine) iyileştirilmeli; bunun için, Elazığ'ın Pertek üzerinden Tunceli il merkezine bağlantısı üzerinde bulunan Keban Baraj Gölünün köprü ile geçilmesi ve Karadeniz'e açılan en kısa mesafede olan Tunceli-Erzincan yolunun duble yola dönüştürülmesi şarttır. Bu yolun yapılması ve güvenliğin sağlanması durumunda güneyi kuzeye bağlayacak en kısa yol olacaktır. Diğer yandan, İlin batıya açılması için alternatif yollardan biri olan Ovacık-İliç karayolu hayata geçirilmelidir. Bir diğer önemli eksiklik ise ilin demiryolu bağlantısının olmamasıdır. Örneğin, Elazığ'dan Tunceli il merkezine ve oradan da Erzincan'a geçecek bir demiryolu düşünülebilir.

İlde daha gelişmiş bir sanayinin varlığı gelişmiş bir lojistik ağının varlığını şart koşmaktadır. Bu doğrultuda, il merkezinde ürün stok yerlerinin ve ambar firmalarının bulunması; zamanında ve daha ucuz mal nakliyatına olanak sağlayacaktır.

Üniversite-Sanayi işbirliğinin geliştirmesi için paneller, oturumlar, çalıştaylar düzenlenmelidir.

Kamu, özel sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, ilin sorunlarının tartışıldığı çalıştayların yılda en az 3 defa düzenlenmesi sorunların daha net görülmesini netleştirecektir.

Aynı imalat ve üretim sektöründe faaliyet gösteren işletme sayıları yok denecek kadar az olması sebebiyle kümelenme sağlanamamaktadır.

|| Gelişmiş bir sanayinin bulunmaması nedeni ile belli sektörlerde kümelenme maalesef söz konusu değildir. OSB'de il için önde gelen (potansiyeli olan) bazı sektör ve/veya sektörlerin önünün açılması için gerekli planlamaların yapılması ve eylemlerin hayata geçmesi gerekmektedir.

İlimiz TRB1 Düzey iki bölgesinde yer almakta, aynı düzeyde yer alan iller içinde en dezavantajlı il konumundadır.

İlimize yapılacak yatırımları teşvik için yer, kira, sigorta bedeli, vergi stopajı ve enerji desteği gibi giderler devlet tarafından karşılanacak düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmelidir.

Nitelikli işgücü ve kalifiye eleman yetersizliği

OSB'ler ve KKS'ler de nitelikli ara eleman yetiştirecek mesleki ve teknik okulların açılması sağlanmalıdır.

Nitelikli işgücü ve istihdam sorununa çözüm olarak; mesleki ve teknik eğitim, il ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılıp geliştirilerek iş gücü niteliğinin artırılmalıdır. Mesleki eğitim ve işveren entegrasyonu sağlanmalı; staj, uygulamalı eğitim, ortak uygulama merkezleri alanları ile istihdam garantili kursların sayısı artırılmalıdır.

